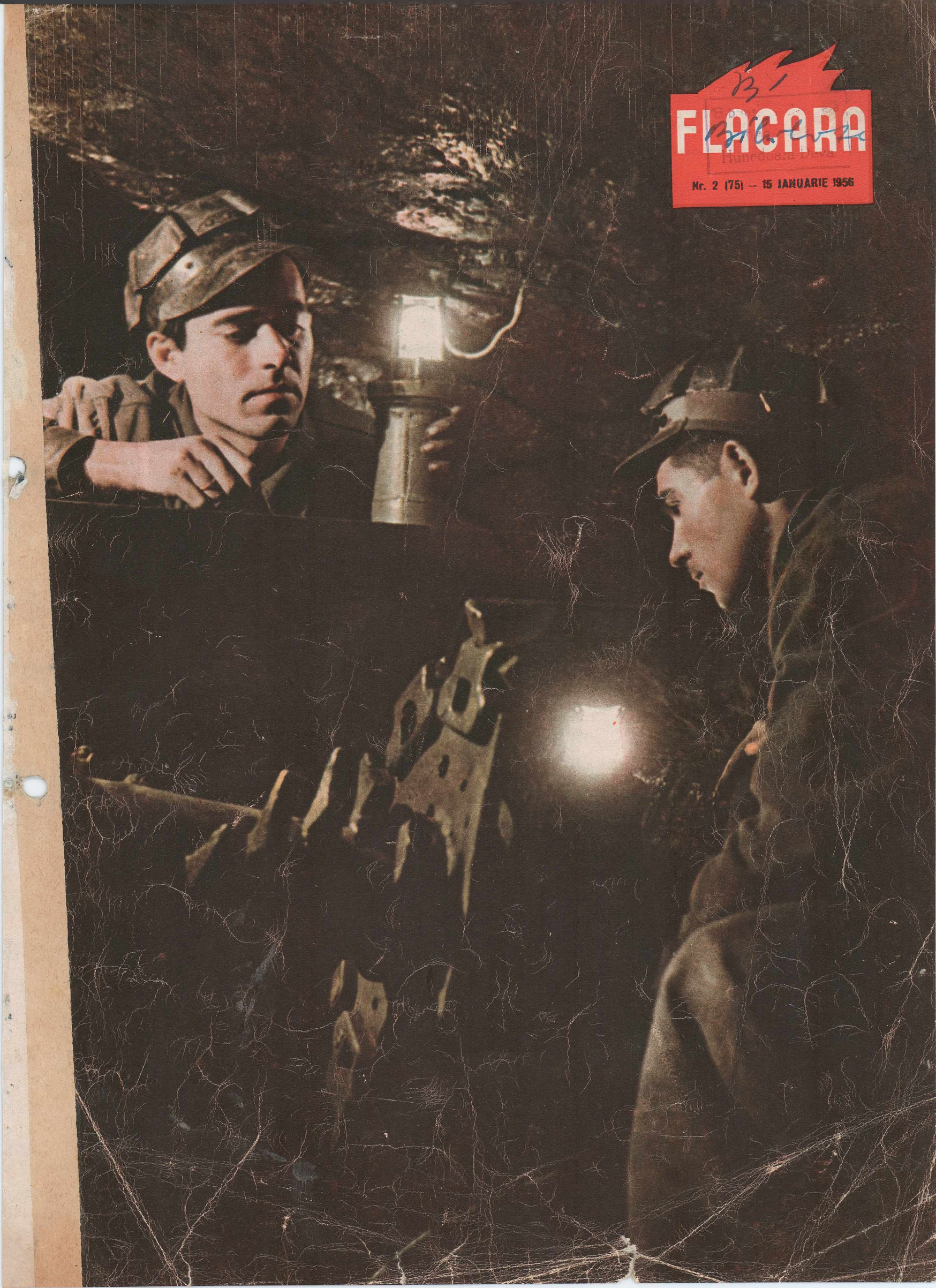

131
FLACARA
Hunedoara-Dava
Nr. 2 (75) - 15 IANUARIE 1956

Ateneul R. P. R. Aci, între 23 și 28 decembrie 1955, aproape 800 delegați ai organizațiilor de partid din întreaga țară, precum și invitați de peste hotare, delegați a 32 de partide comuniste și muncitorești frățești, au participat la cel de-al II-lea Congres al P. M. R., Congres ce a elaborat un vast program de muncă și luptă pentru construirea socialismului, pentru întărirea și înflorirea Republicii noastre Populare.

COPERTA I: Inginerul Ioan Sabău, șef de sector, și șeful de brigadă Ioan Nicoară, de la mina Vulcan, studiind posibilitățile de introducerea în mină a unei combine carbonifere „Donbass”, ce stătea neutilizată la mina Lupeni (citiți reportajul din pag. 7-8).

COPERTA a IV-a: Colectiviști din Țara Hațegului

Fotografie de Tadeu CIOȘ

Fotografie de M. IVANCIU

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al C.C. al P.M.R.

SUB STEAGUL PARTID

Încă nu s-a uscat bine cerneala de pe ziarele care au adus la cunoștința maselor populare lucrările Congresului al II-lea al Partidului Muncitoresc Român, și poporul muncitor, făuritor al noii sale istorii, a și trecut la îndeplinirea mărețelor prevederi ale celui de-al doilea plan cincinal, elaborate de Congres și îmbrățișate cu entuziasm de popor.

În aceste zile de început de nou an și de nou cincinal, deslușești în ochii oamenilor muncii mândrie și încredere: este mândria de a fi obținut asemenea cuceriri în opera de construire a socialismului; este mândria de a fi conduși din victorie în victorie de un asemenea partid încercat, înțelept cîrmaci al destinului lor și apărător de nădejde al intereselor lor; mândria de a face parte din uriașa familie frățească a națiunilor socialiste, ca popor liber, stăpîn pe soarta sa, pe viitorul său luminos.

Pe drept cuvînt, poporul nostru consideră Congresul partidului ca pe un eveniment de importanță istorică, eveniment de seamă al propriei sale vieți. Congresul a dezbătut problemele concrete ale fericirii poporului — ale dezvoltării

țării țării pe drumul socialismului. Congresul a aprobat linia politică generală și activitatea practică a Comitetului Central al P.M.R. Congresul a elaborat directivele cu privire la noul plan cincinal — al doilea din istoria tinerei noastre republici.

Raportul prezentat de tovarășul Gh. Ceorghiu-Dej a înfățișat tabloul măreț și luminos al succesorilor hotărîtoare obținute de oamenii muncii sub conducerea partidului. În cei opt ani care au trecut de la primul Congres al partidului, s-au înfăptuit mari prefaceri înnoitoare în viața poporului, a căror esență este instaurarea puterii democrat-populare. Poporul muncitor — făuritorul regimului democrat-popular — a trecut la construirea bazei economice a socialismului și mândria sa de azi e pe deplin justificată: el stăpînește astăzi aproape întreaga industrie, 90 la sută din transporturi, întregul sistem bancar-financiar și asigurări, întregul comerț exterior și 80 la sută din cel interior, iar sectorul socialist din agricultură este în continuă dezvoltare.

Pe harta patriei noastre au apărut în acești ani, noi orașe și centre

industriale; s-au înălțat uzine și centrale electrice; regiuni întregi lăsate în cruntă înapoiere economică și culturală de către regimul burghezo-moșieresc — „locuri în care nu se întîmpla nimic” — au fost chemate la viață prin distribuirea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării. La 10 noiembrie 1955, în zilele întrecerii socialiste în cinstea Congresului, sarcinile globale ale primului plan cincinal au fost îndeplinite; obiectivele principale, pe primii cinci ani, ale planului de electrificare au fost realizate, iar la unele prevederi, depășite. Producția industrială din 1948 a fost întrecută de 3,4 ori. Pentru prima oară se fabrică în țara noastră utilaj petrolier, minier și energetic, tractoare, mașini agricole, autocamioane; s-au creat noi sectoare ale industriei chimice, iar din subsolul țării se extrage minereu de uraniu. Tînăra noastră industrie constructoare de mașini a produs peste 60 la sută din totalul utilajului în valoare de 25 miliarde lei cu care a fost înzestrată industria socialistă. Producem azi cu mult mai mult cărbune, oțel, țitei și energie electrică decît în 1938, vîrfurile de producție al

vechii Romîni. Avem 20 de noi centrale electrice, care au dublat puterea disponibilă. Industria electrotehnică și-a îndeplinit planul cincinal în mai 1955 și e capabilă să acopere nevoile industriei naționale în echipament și utilaj electrotehnic. Succesele obținute în opera de electrificare a țării constituie unul din marile merite ale partidului — inițiatorul ei — și umple de mîndrie inimile oamenilor muncii — făuritorii ei.

S-au obținut succese și în dezvoltarea industriei ușoare și alimentare, pe baza politicii de industrializare socialistă și de dezvoltare cu precădere a industriei grele; se produc cantități mereu mai mari de îmbrăcăminte, alimente, articole de uz casnic. Totuși, nivelul producției bunurilor de consum e încă insuficient față de cerințele mereu crescînde ale populației.

Agricultura a fost dotată cu noi mijloace mecanizate, dispunînd azi de peste 30.000 tractoare (exprimate în tractoare convenționale de 15 C. P.), peste 1500 autocombine, peste 15.000 batoze și alte mașini și utilaj agricol; producția de cereale panificabile și porumb. la un loc, prevăzută pentru anul

Prezidiul Congresului, după citirea Raportului de activitate al C. C. al P. M. R. prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej. În rîndul întii, de la stînga la dreapta tovarășii: Iosif Chișinevschi, Mátyás Rákosi, Ciu De, interpretul său, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Constantin Pîrvulescu, Chivu Stoica, A. I. Kiricenko, Dolores Ibarri, Gheorghe Apostol; în rîndurile al doilea și al treilea, de la stînga la dreapta, tovarășii: Ștefan Voitec, Alexandru Drăghici, Ene Țurcanu, Ludovic Csupor, Petre Borilă, Florian Dănălașe, Emil Bodnăraș, Leontin Sălăjan, Ianoș Fazekas, Alexandru Moghioroș, Miron Constantinescu, Nicolae Ceaușescu, Dumitru Coliu, Constanța Crăciun, Teodor Iordăchescu. În fund, stînga, conducătorii ai delegațiilor partidelor comuniste și muncitorești frățești invitate la lucrările Congresului: în fund, dreapta, membri ai secretariatului și comisiilor Congresului.

agriculturii, de ridicare continuă a nivelului de trai al poporului. Aceste succese confirmă că singurul drum spre o viață luminoasă este cel indicat de partid, pe baza învățării marxist-leniniste, pe baza experienței glorioase a P.C.U.S., a experienței noastre în construcția socialistă, precum și a celorlalte țări frățești de democrație populară.

Congresul a aprobat linia politică și sarcinile de viitor expuse în raportul tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej, care constituie un program de noi bătălii pe frontul pașnic al construirii socialismului, un îndreptar pentru activitatea partidului, pentru continua sa întărire, pentru consolidarea regimului de democrație populară, pentru făurirea unei vieți fericite celor ce muncesc.

Prevederile celui de-al doilea plan cincinal deschid marelă perspectivă de dezvoltare economiei naționale. Sarcina fundamentală este făurirea economiei socialiste unitare, în care, pe baza dezvoltării continue a industriei socialiste, să se asigure transformarea socialistă a agriculturii, astfel ca în 1960 sectorul socialist în agricultură să fie preponderent, atît ca suprafață, cît și ca producție-marfă.

În cel de-al doilea cincinal, producția globală industrială va

Tovarășul A. I. Kiricenko, conducătorul delegației glorioasei Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, și tovarășa Dolores Ibarri, conducătoarea delegației Partidului Comunist din Spania, în timpul lucrărilor Congresului.

crește cu 60-65%, din care cea a industriei mijloacelor de producție cu 70-75%, iar a industriei bunurilor de consum cu 50-55%. Pentru aceasta se vor construi noi fabrici și uzine moderne, se vor lărgi și utiliza numeroase dintre întreprinderile existente, se vor dezvolta puternic ramurile industriei grele — în deosebi cele care au baze de materii prime în țară — se va ridica nivelul tehnic al tuturor ramurilor economiei naționale, introducîndu-se tipuri perfecționate de mașini și utilaj. Vom produce de două ori mai multă fontă și oțel, cu 28% mai mult țigăi, se va lichida rămînerea în urmă în industria carboniferă, vom produce în 1960 8 miliarde kwh

energie în loc de 7 miliarde — cît a fost prevăzut în planul de electrificare, se va lărgi industria extractivă a minereului de uraniu, uriașă bogăție a țării, de mare importanță pentru dezvoltarea în viitor a producției de energie nucleară.

Populația va primi cu 45% mai multe textile, încălțăminte, pește, de două ori mai mult unt, zahăr și articole de menaj, cu 65% mai multă carne decît în 1955.

Cel de-al doilea cincinal pune sarcina ridicării calitative a industriei socialiste, a sporirii productivității muncii, care în primul cincinal a crescut doar cu 47,7% în loc de 75% cît era prevăzut, și a reducerii prețului de cost —

ULUI

1955, a fost depășită cu 3 milioane tone. Sectorul socialist al agriculturii cuprinde peste 6000 de gospodării agricole colective și întovărășiri.

A crescut în consecință și venitul național, de peste 2,5 ori față de nivelul anului 1948. A crescut și salariul real al muncitorilor cu 28 la sută față de 1950, crescînd și consumul la alimente de bază.

Oamenii muncii primesc anual mii și mii de apartamente, mari fonduri bănești sînt alocate anual învățămîntului public, odihnei și sănătății poporului, care în același timp se bucură de comorile științei și artei în plină înflorire.

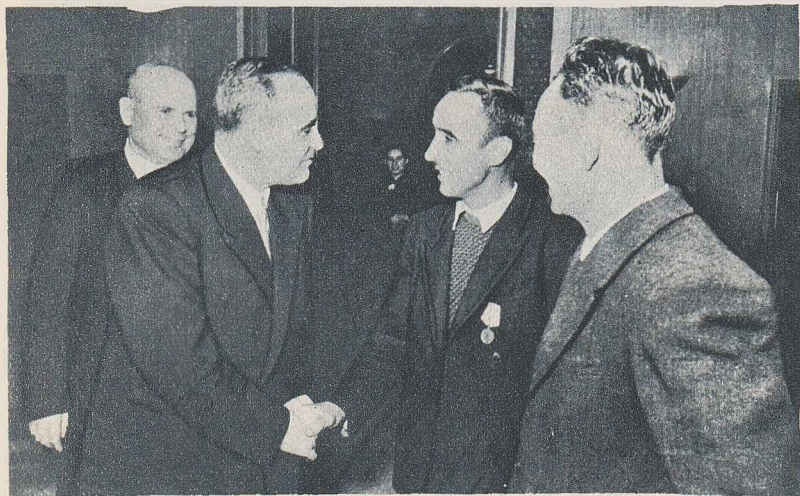
Toate aceste realizări, făurite prin munca eroică a clasei muncitoare, a țărânimii muncitoare, a intelectualității — care au învins greutăți și au învățat, în focul construcției, pîzînd de dușman tot ce făureau — demonstrează ce poate înfăptui un popor liber, care și-a pus uriașă putere creatoare în slujba propriei sale fericiri, demonstrează justetea liniei politice a partidului, a politicii de industrializare socialistă și de dezvoltare cu precădere a industriei grele, de transformare socialistă a

Delegații adoptă în unanimitate una din hotărîrile Congresului al II-lea al Partidului Muncitoresc Român.

Delegația Partidului Comunist Chinez, în frunte cu tovarășul Ciu De, în vizită la Muzeul de Istorie a Partidului.

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej sfînd de vorbă cu delegații la Congres. Într-una dintre pauzele lucrărilor.

Delegațiile Partidului Socialist Unit din Germania, Partidului Comunist German și Partidului Comunist din Austria, vizitînd combinatul poligrafic Casa Școlii „I. V. Stalin”.

Tovarășul Mátyás Rákosi, conducătorul delegației Partidului celor ce muncesc din Ungaria, sfînd de vorbă cu delegații la cel de-al II-lea Congres al P.M.R.

sarcini care dacă ar fi fost îndeplinite, nivelul de trai ar fi crescut și mai mult.

Productivitatea muncii va trebui să crească cu 45-50%, iar prețul de cost va fi redus cu 20% în construcții și cu 15-20% în celelalte ramuri ale industriei socialiste.

Pozițiile cucerite în agricultură ne deschid perspectiva înaintării într-un ritm mai accelerat pe calea transformării socialiste a agriculturii. Prin lichidarea rămînerii în urmă a dezvoltării sectorului socialist din agricultură față de producția industrială, prin trecerea de la mica producție țărănească la marea agricultură socialistă pe baza liberului consimțămînt, se asigură nu numai dezvoltarea agriculturii și a industriei, ci a întregii economii naționale. Astfel se va rezolva pe deplin problema cerealelor-marfă, populația va fi aprovizionată din belșug cu produse agricole, va crește nivelul de trai al țărănimii muncitoare, iar industria va fi asigurată cu materii prime. Cincinalul pune în fața oamenilor muncii din agricultură un obiectiv măreț: să obțină în 1960 o producție de cel puțin 15 milioane tone cereale. Partidul îi cheamă la luptă pentru creșterea producției la hectar, pentru mărirea productivității muncii în agricultură, pentru reducerea continuă a cheltuielilor de producție în agricultură, pentru lărgirea suprafețelor cultivabile.

Grija pentru om și pentru satisfacerea în măsură din ce în ce mai mare a nevoilor sale materiale și culturale mereu crescînde, se reflectă în fiecare pagină a documentelor Congresului. În 1960 venitul național va crește cu 50% peste cel actual, iar salariul real al muncitorilor va spori cu 30%, o dată cu creșterea veniturilor țărănimii muncitoare, prin reducerea treptată a prețurilor bunurilor de larg consum, datorită creșterii productivității muncii și reducerii prețului de cost. Vor fi construite mii și mii de apartamente pentru oamenii muncii — cel puțin două milioane și jumătate de metri pătrați de suprafață locuită. Se vor construi noi așezăminte școlare, sanitare, culturale, în regiuni și raioane.

Acestea sînt perspectivele care stau în fața poporului în cel de-al doilea cincinal. Victoriile istorice obținute pînă acum, clocotul fierbinte al muncii pentru dezvoltarea economiei naționale, faptul că poporul, stăpîn pe comorile pămîntului, e hotărît să le sporească cu hărnicie, creînd tot mai puternice izvoare de îmbunătățire a traiului său, ajutorul frătesc al poporului sovietic și colaborarea cu țările lagărului socialist, iată chezașia că cifrele înscrise în directivele celui de-al doilea cincinal vor deveni fapte, vor deveni oțel și pîine, furnale și teatre.

Congresul a demonstrat unitatea indisolubilă dintre partid și popor, unitatea morală și politică a poporului în jurul partidului, izvor de forță creatoare. Chezașie a succesorilor viitoare este țaria de nezdruccinat a partidului. Partidul a zdrobit încercările dușmanului de clasă de a submina unitatea și coeziunea rîndurilor sale; partidul a zdrobit acțiunea antipartinică și antistatală a grupului fracționist condus de A. Pauker, grup din care făceau parte V. Luca, demascat mai tîrziu ca vechi agent al Siguranței, și T. Georgescu. A crescut combativitatea membrilor de par-

tid față de orice abateri de la linia partidului, a crescut nivelul politic și ideologic al comunistilor, simțul lor de răspundere, hotărîrea de a învinge greutățile, devotamentul lor nestrămutat față de cauza socialismului.

Noul Statut al P.M.R., adoptat de Congres, are o deosebită însemnătate pentru întărirea partidului, pentru creșterea rolului de conducător al organizațiilor de partid, pentru călirea ideologică a comunistilor, pentru ridicarea activității de partid la un nivel superior.

Toți oamenii muncii — membri și nemembri de partid — au salutat cu dragoste și bucurie alegerea noului Comitet Central al partidului, alcătuit din luptători încercați, devotați poporului, colectiv puternic și unit, expresie a experienței, forței și înțelepciunii colective a partidului. Poporul muncitor e mîndru de partidul care-l conduce din victorie în victorie. Poporul e hotărît să consolideze neîncetat cea mai scumpă cucerire a sa — regimul democrat-popular — să întărească temelii sa — alianța muncitorilor și țărănilor muncitori — să dezvolte neconținut prietenia și colaborarea frățească cu minoritățile naționale, să-și sporească vigilența împotriva dușmanului, a cărui rezistență devine tot mai îndîrjită, cu fiecare succes al regimului nostru; iar baloanelor de oxigen pe care cercurile reacționare din occident le aplică adeptilor lor dinăuntrul țării noastre, oamenii muncii le răspund prin noi victorii în construirea socialismului, prin întărirea scumpei noastre patrii, aplicînd proverbul: „omul merge, cîinii latră, vîntul suflă, iar omul merge înainte”.

În ciuda manevrelor cercurilor imperialiste războinice, crește lupta sutelor de milioane de oameni pentru pace, pentru destindere internațională, pentru triumful principiului coexistenței pașnice a țărilor cu sisteme social-economice diferite. Inițiativele și politica activă de pace a lagărului socialist, în frunte cu Uniunea Sovietică, au un rol hotărîtor în succesele forțelor păcii, iar poporul român este un sprijinitor activ al politicii de pace și colaborare internațională. Datorită poziției ferme și inițiativelor Uniunii Sovietice, a fost înfrîntă opoziția guvernului S.U.A. și a altor guverne occidentale, în ceea ce privește admiterea țării noastre în Organizația Națiunilor Unite. Ca membră a O.N.U. R.P.R. va continua să-și aducă contribuția la apărarea și consolidarea păcii și securității internaționale, la întărirea lagărului unit și puternic al păcii, democrației și socialismului, în frunte cu Uniunea Sovietică și R.P. Chineză.

Țara noastră este un stat independent și suveran. Ea are prieteni sinceri și devotați, se bucură de sprijinul Uniunii Sovietice, care ne acordă un ajutor frătesc și dezinteresat în opera de construire a socialismului; se bucură de roadele relațiilor socialiste de înțajutorare cu țările lagărului socialist.

Poporul român, în frunte cu clasa muncitoare, sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, călăuzit de ideile nemuritoare ale lui Marx-Engels-Lenin-Stalin, pășește cu entuziasm la înfăptuirea istoricelor hotărîri ale Congresului al III-lea al partidului și va face să crească puterea patriei, va purta noi victorii în lupta pentru pace și socialism, pentru fericirea sa.

Sarcinile trasate de Congres

CORESPUND DORINȚELOR NOASTRE

Muncă și învățatură

Nicolae Toma — un om mărunț, oacheș, căutându-și domol cuvintele. L-am găsit lucrînd voluntar, împreună cu toată brigada sa de ajutoari, la astereala unei noi hale din curtea uzinei „21 Decembrie“.

Am vorbit despre Congresul partidului, la care el a fost delegat! L-am întrebat ce are de gînd să facă în 1956.

— Eh, despre un an întreg e greu de vorbit... Dar de primele zile, se

Responsabilul grupei a 19-a, Nicolae Toma, în mijlocul tovarășilor săi de muncă.

poate... Despre ce mi-am pus în minte pentru primele zile: mai întii normele. A vorbit tovarășul Gheorghiu-Dej despre normele științifice — despre alea „aranjate“, despre statistice. Ei, la noi avem de toate. Cum m-am întors de la Congres, am vorbit cu tovarășii de la organizarea muncii despre normele noastre la cadrul de geam pentru autobuse. Acum se discută, chiar acum; uitați-vă la tovarășul acela puțin chel, în jurul căruia stau muncitorii. S-ar putea să le îmbunătățim cu 30-40%... Știți, noi sîntem grupa a 19-a, care a introdus metoda aceea de ajutorare a celor rămași în urmă, metoda despre care au scris ziarele acum doi ani. La noi nu există om sub normă, așa că toți înțeleg, cînd e vorba să facem o treabă... Apoi, m-am mai gîndit să învăț. Mi-am dat seama la Congres că știu prea puține. Nu mai merge așa. Un tovarăș zicea să mă duc într-o școală sindicală de șapte-opt zile. Ce să fac în șapte-opt zile? Mai mult e drumul. Eu vreau să urmez una de cel puțin trei luni. Pînă atunci, însă, trebuie să-mi fac program zilnic de învățatură. Cînd am să învăț atît cît trebuie? Nici toată viața nu-mi ajunge. Așa că nu se poate, nu se mai poate să nu învăț mai mult...

Îl cunoscusem de-abia de o oră. Vorbisem despre producție, despre „băieții“ lui din brigadă, despre anul '56. Și iată că, în acest scurt răstimp, aflasem că: în-

Al doilea Congres al P.M.R. a înfățișat întregului popor obiectivele economice ale noului plan cincinal, arătînd și mijloacele prin care acestea pot fi duse la îndeplinire cu succes.

Convinși de justetea liniei partidului, oamenii muncii au pornit cu avînt la transpunerea în viață a Directivelor, a căror îndeplinire va duce la o și mai mare înflorire a patriei, la îmbunătățirea din zi în zi a vieții celor ce muncesc.

La întrebările „Flacării“, cîțiva tovarăși — doi delegați la Congres și un director de întreprindere — ne vorbesc despre planurile lor și metodele ce le vor folosi pentru a răspunde imediat mărețelor sarcini puse de Congres.

vățase la Congres nu numai despre treburile statului și partidului, ci și ceva nou despre el însuși, ceva care-l definea pe comunistul Nicolae Toma: „Nu se poate să nu învăț mai mult“.

Îmi vorbise deci nu numai despre planurile lui pentru '56, ci și despre unele planuri pentru întreaga lui viață.

Vom perfecționa metodele

Tovarășa inginer Zoie Rîgani conduce secția tratamente termice a uzinelor constructoare de utilaj petrolifer „1 Mai“ din Ploești. Este laureată a Premiului de Stat pentru contribuția adusă la realizarea sabelor cu role, necesare la forajul petrolului.

Înapoiată în uzină de la cel de-al II-lea Congres al partidului, unde a participat ca delegată a regiunii Ploești, ne-a declarat:

Tovarășa inginer Zoie Rîgani urmărește aparatele automate, înregistratoare-împ ale instalațiilor termice.

— În tot timpul dezbaterilor, m-am gîndit la măsurile ce trebuie luate în secția mea, pentru a contribui la îndeplinirea sarcinilor ce stau în fața industriei petrolifere în cadrul celui de-al doilea cincinal. Secția tratamente termice are rol hotărîtor în ceea ce privește calitatea utilajului. Așa cum cer Direc-

tivele Congresului, ne vom perfecționa metodele și, în mod special, vom introduce și dezvoltă sistemul de călire prin curenți de înaltă frecvență. În același timp — ne-a spus, în continuare, tov. ing. Rîgani — încurajînd inițiativa inovatorilor din secție, în ceea ce privește micșorarea duratei de tratament termic, vom contribui la mărirea producției de utilaj petrolifer și, implicit, la mărirea extracției petrolului. Acestea sînt și angajamentele inginerilor, tehnicienilor și muncitorilor din secția mea, prin care vom răspunde sarcinilor trasate de Congres.

Ridicarea productivității în primul rînd

Pe tovarășul Dumitru Dumitrașcu, director al întreprinderii metalurgice „Mátyás Rákosi“, l-am prins între două ședințe.

— Planuri avem destule și importante — mi-a spus el. Sarcinile trasate de cel de-al doilea Congres al partidului ne privesc îndeaproape și pe noi. Și apoi să nu uităm că ne aflăm la început de cincinal. În primul rînd, un lucru nou: motorul de 100 C. P. Proiectarea o vom face noi, iar executarea lui, tot aici, în întreprinderea noastră, se va face... Apoi, productivitatea muncii, o problemă veche și totuși veșnic nouă, care ne preocupă.

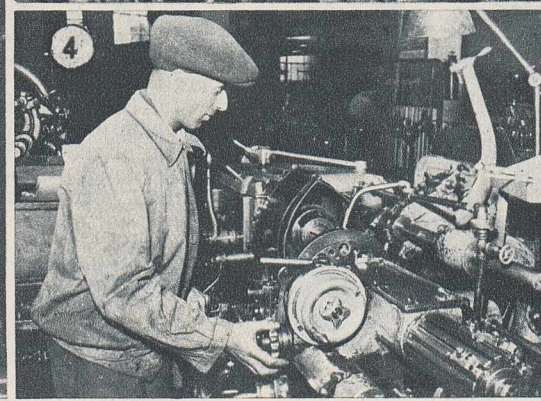
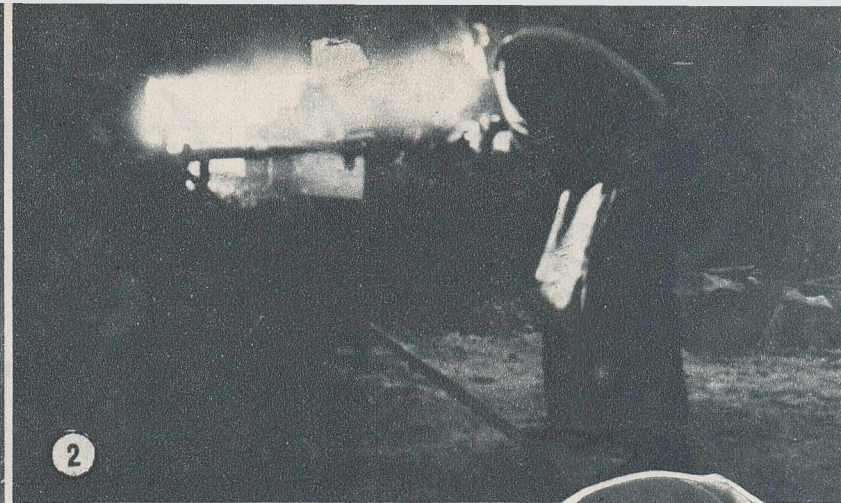
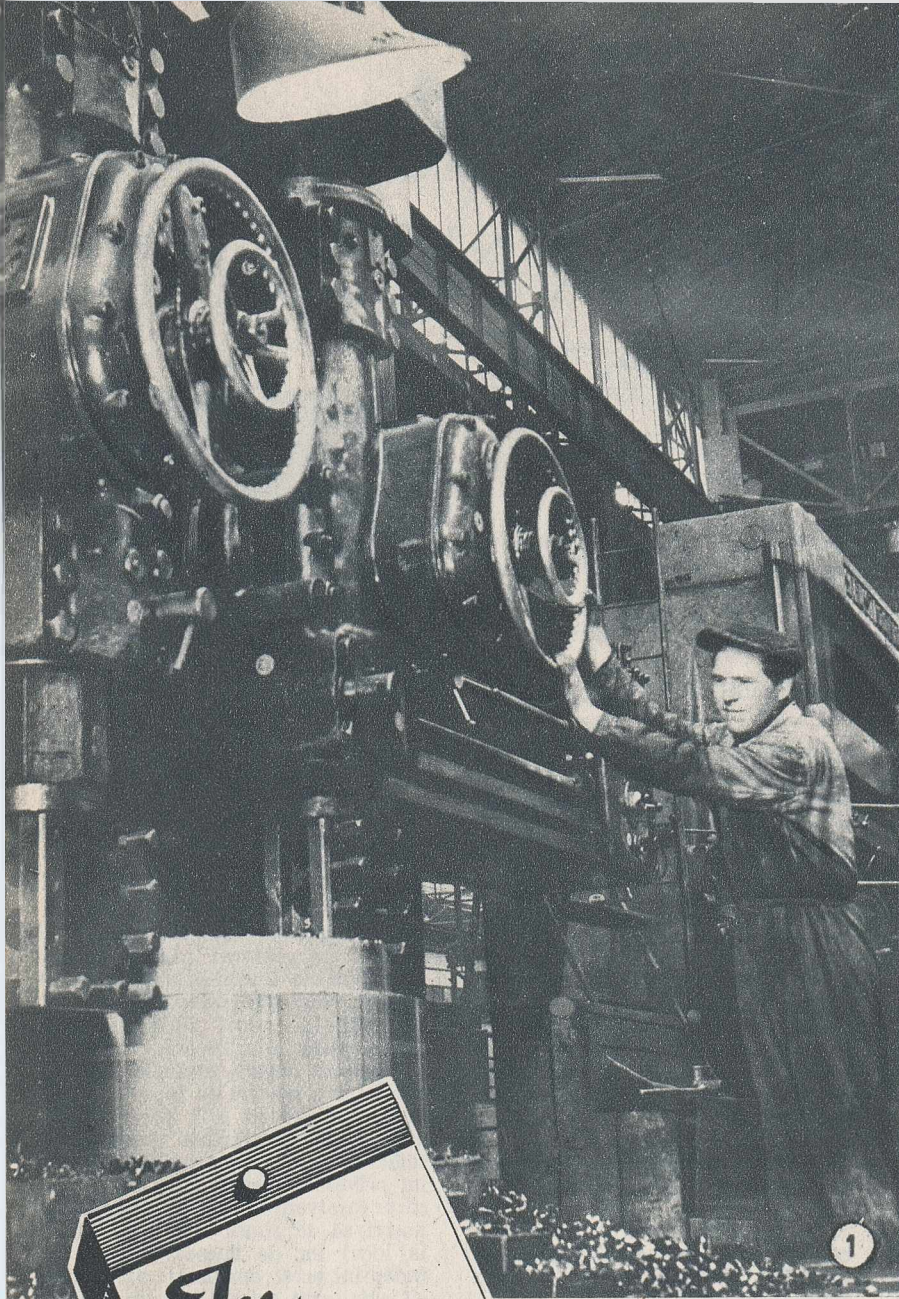
Documentele Congresului au stîrnit interesul tuturor oamenilor muncii din țara noastră — al comunistilor ca și al celor fără de partid. Iată un grup de muncitori din secția pompe a uzinelor „Vesile Roșii“ din Capitală, discutînd despre sarcinile ce revin în cel de-al doilea cincinal întreprinderilor producătoare de utilaj agricol.

Tovarășul Dumitru Dumitrașcu, la masa de lucru.

Metodele de ridicare a productivității, în condițiile specifice ale uzinei noastre? În primul rînd, reducere la maximum a transportului materiei prime. Secțiile principale vor fi deservite, cu ajutorul cărucioarelor, de magazii intermediare; la turnătorie, vom mai introduce o linie de decovil. Apoi, îmbunătățirea tehnologiilor unor repere, cum ar fi pompele de ungere, ambielașele etc. Iată cîteva măsuri de început, care după cum credem noi, vor duce în mod rapid la mărirea productivității. Mai sînt cîteva probleme care nu privesc direct producția, dar a căror rezolvare va face ca muncitorii noștri să se simtă mai bine aici, la locul lor de muncă. Pentru a îndeplini acest deziderat, am hotărît asfaltarea unor secții, ca „debitarea“ și „galvanizarea“, și a căilor lor de acces. În acest fel, se va putea ține o curățenie deplină. N-aș vrea să credeți că sarcinile noastre se limitează numai la ce ați auzit în cele cîteva minute. Se vor ivi atîtea probleme noi! Colectivul nostru are experiența unui cincinal și nu ne îndoim că și sarcinile celui de al doilea cincinal le vom îndeplini conștiincios și la timp. Aceasta nu e numai o datorie, este și dorința noastră cea mai fierbinte.

A NOULUI CINCINAL

de Ilarie MURGU

Fotografii de M. IVANCIU

Sosirea lui '56 a fost salutăată la uzinele „23 August” de oțelarii schimbului 3, care în noaptea revelionului au dat primele șarje rapide ale noului an. În sala cantinei unde lucrătorii uzinei sărbătoreau începutul unui nou an, a sosit atunci un bărbat: nu purta nici haine de sărbătoare pline de confetti sau serpentine colorate, nici coifuri de hirtie. Avea o salopetă obișnuită, iar obrazul său, înnegrit de fum, era brăzdat de șiruri groase de sudoare. Sosea chiar atunci din turnătorie. El a strigat, ridicând un pahar: „Să bem, tovarăși, în cinstea primei șarje a noului an. Să bem în cinstea oțelurilor Petre Eche și Alexandru Tărmuri!”

Uzina ieșise în întâmpinarea cincinalului. Dar întreprinderea „23 August”, cu toate secțiile și atelierelor ei, a salutat cincinalul abia în a doua zi a lunii când marea masă de muncitori au pornit în

întregime să se ia la întrecere cu timpul. Cu primele minute, cu primele ore ale noului cincinal.

De fapt, lucrurile s-au petrecut la fel de obișnuit ca în oricare zi. Oamenii au sosit la ora 7, și-au luat în primire mașinile și au început să lucreze.

Dar anul '56, nevăzut de nimeni, se simțea, totuși, prelutindeni, ca un nou-venit, în carne și oase, iubit și așteptat cu înfrigurare. Tinerețea și robustețea lui au contaminat, în câteva clipe, inimile tuturor celor de aci. În dimineața aceea portarii bătrâni de la intrare au salutat mai voioși ca oricând pe muncitorii ce intrau. Maiștrii și inginerii au fost mai porniți pe glume, ca niciodată, iar muncitorii păreau înfrigurați și nerăbdători, ca în fața unui eveniment de seamă. Pretutindeni, pe mașini, pe cazane, pe furnale, au apărut rînduri grăbite, scrise cu creta: „La mulți ani, tovarăși!” „Să cinștim cu eforturi îndoite primele ore

ale cincinalului!”

Asemenea lozinci a scris și Florea Doros, de la strungul carusel nr. 2 din secția mecanică grea. Și a trecut la treabă. Punînd două cuțite, mărind turația planșaipei, piesa uriașă de oțel a început să se nască văzînd cu ochii (foto 1). Echipa următoare, compusă din tovarășii Ion Pătrașcu și Vasile Chelaru, a continuat același ritm de muncă. Pînă seara la ora 22, piesa a fost gata. Depășire în prima zi a cincinalului: 200%.

Cu fotografia nr. 2 am ajuns în oțelărie. „Cam tîrziu tovarăși! — ne-a întâmpinat turnătorul Nicolae Turică — secția noastră a intrat în întregime în noul cincinal încă din noaptea de 29 decembrie”. Dar lucrul acesta nu i-a împiedicat, pe turnător și echipa sa, ca în prima zi calendaristică a anului nou să obțină o depășire de 12%.

O depășire cu mult mai mare a realizat și brigada comunistului

Ilie Pălcău de la cazangerie (foto 3). Reporterul nostru fotograf s-a adresat membrilor brigăzii, spunîndu-le: „Aș dori să vă fotografiez lucrînd la cazane”. „De ce?” — au răspuns ei. E ora 3 și munca s-a terminat. Avem depășire 200%. Acum ne putem odihni!”

Strungarul comunist Ion Drăgan a obținut și el o depășire de 112% (foto 4). Iar cei de la forje, socotînd că nu pot fi mai prejos decît tovarășii lor din alte secții, s-au străduit de asemenea să-și depășească normele. Șeful de echipă Gheorghe Matei (foto 5) a realizat 80% peste plan.

...2 ianuarie 1956, ora 7 dimineața. De la același start, au pornit vijelios să se întrecă cu timpul oamenii uzinei.

Ora 15 a aceleiași zile. Timpul a rămas în urmă. Mulți dintre cei care muncesc în uzină au ajuns încă de pe acum în a doua sau a treia zi a cincinalului.

COMBINA

PE FRONTUL CĂRBUNELUI

— reportaj —

de Mikó ERVIN

Fotografii de M. IVANCIU

„...se va continua mecanizarea lucrărilor grele și cu mare volum de muncă, în înaintări și tăieri în abataje. În același timp trebuie obținută o îmbunătățire simțitoare a indicelui de utilizare a mijloacelor de mecanizare existente.“

(Din Raportul asupra Proiectului de Directive ale Congresului al II-lea al P.M.R. cu privire la cel de-al doilea plan cincinal).

După cum a arătat Congresul al II-lea al P.M.R., problema mecanizării lucrărilor grele rămâne pentru industria carboniferă, în cel de-al doilea cincinal, sarcină esențială, ce trebuie să antreneze mai departe pe cei ce muncesc în extracția cărbunelui.

Reportajul din aceste pagini prinde un moment din lupta oamenilor înaintați de la mina Vulcan, pentru introducerea mecanizării muncii în mină.

P e unde rătăcesc oare gândurile lui Ioan Sabău, tânărul inginer al minei de la Vulcan, în timp ce trage nervos din țigară, în vagonul de clasa a III-a al trenului care înaintează zdruncinându-se? Ce ciudat că, în timpul acestui drum de la Lupeni la Vulcan, scurt de numai o jumătate de oră, el se gîndește la copilăria și tinerețea sa, la viitorul și destinul său, la profesiunea sa. Aici, în jurul minelor din Valea Jiului, a crescut el, aici s-a jucat în copilărie, printre haldinele fumegînde. Visa ca o dată să pătrundă cu o mașinărie minunată, gurile misterioase ale minelor, spre uimirea tuturor, să scoată singur, la lumina zilei, muntele de cărbune ascuns în adîncuri. În anul 1948, a luat ființă la Petroșani Institutul de Mine. Iar acum cîteva luni, Ioan Sabău a ieșit pe poarta Institutului cu diploma de inginer în mină. A fost repartizat la Vulcan.

În această zi de iarnă, tovarășii de la Lupeni — unde a venit în schimb de experiență — l-au întâmpinat prietenoși. L-au condus pe la toate locurile de muncă. După masă, a vizitat și atelierele din fundul curții înzăpezite. Într-un colț părăsit al curții, atenția i-a fost atrasă de o mașinărie mare de fier, cu o formă neobișnuită.

— Ce fel de mașină aveți aici în curte? — a întrebat el.

— A, nimic deosebit. Probabil vreo vechitură scoasă din funcție. Am să-ți arăt imediat înăuntru noile locomotive Diesel.

Dar mașinăria cu formă ciudată nu i-a dat pace tânărului inginer. A trecut peste covorul moale de zăpadă. În scurt timp, bocancii i s-au lovit de ceva tare. Drumul îi era barat de o piesă de fier. S-a aplecat cu precauție. Sub învelișul scilpitor al zăpezii, se ascundea

greoi un colos de metal. Măturînd cu mîna zăpada a dat peste asperitățile unei litere scoase în relief. A strigat cu mirare:

— Dar aceasta e o combină! O combină carboniferă din Donbass!

Însoțitorul nu a fost de loc antrenat de entuziasmul tânărului inginer. I se adresă, înclădat:

— Da, am uitat să-ți spun. Avem și o combină. Cei de la serviciul tehnic au uitat-o, după cît se vede. În curte. Nu merită să pierdem acum timpul cu ea.

Și văzînd privirea contrariată a lui Sabău, adăugă:

— Din păcate, la noi n-a dat rezultate. Condițiile geologice din Valea Jiului diferă de cele din Donbass...

Tovarășii de drum, care moțăie, tresar din somn. Tânărul, neliniștit, aleargă mereu la fereastră.

„Sînt alte condiții geologice. La noi nu dă rezultate“. Sabău își lipește fruntea înfierbîntată de geamul compartimentului. Cea mai mare cucerire a industriei carbonifere, împlinirea visurilor sale din copilărie, ruginește, nefolosită, aruncată în curtea înzăpezită. Cei de la Lupeni i-au povestit că au primit combina, prima în Valea Jiului, în vara anului trecut. A fost încercată în mai multe locuri de muncă. Nu tăia cărbunele. Cuțitele s-au rupt din cauza conținutului prea bogat în fier al frontului de cărbune. Motorul nu poate face față pantelor la exploatarea în plan înclinat. Sentința părea să fie fără drept de apel: la noi sînt alte condiții geologice.

Cînd a intrat la director, acesta l-a întrebat direct:

— S-auzim. Ce-ai văzut,

ce-ai învățat la Lupeni? Sabău îi relată tot ce văzuse.

— Tovarășe inginer, ce părere ai? Într-adevăr numai condițiile geologice hotărăsc totul? Nu te supăra, eu nu sînt de aceeași părere cu colegii dimitale de la Lupeni.

Viața ne-a învățat multe. Cu toate că nu am diplomă de inginer, de un lucru sînt sigur. Sînt sigur de ceea ce știe orice miner: că, pe lîngă condițiile geologice, multe depind

de om. Să nu lăsăm combina în zăpadă. S-o aducem la noi.

★

În zilele care au urmat acestei discuții, Cotoțiu își ducea munca la fel ca și înaintea.

Pînă noaptea tîrziu se străve-dea lumină prin fereastra biroului. În clădirea direcției nu mai

taie în pereții de cărbune suitori mult mai late decît cele de pînă acum. Această sarcină i-a revenit echipei lui Hanek Márton. Cei din echipă au făcut față cu prisosință sarcinii. Au tăiat o deschizătură largă, prin care mașina a putut fi introdusă în noul abataj frontal, de 100 de metri, al sectorului nr. 18.

Punerea în funcțiune a combinei „Donbass“ a fost posibilă numai după efectuarea de numeroase experiențe și expertize în straturile de cărbune. În fotografie: inginerul Ioan Sabău și minerul Ioan Nicoară, într-una din galerii.

veghea decît dispecerul de serviciu la telefoane. Din vreme în vreme, dispecerul își oprea privirea asupra geamului luminat al directorului, gîndindu-se că probabil directorul pregătește astăzi o lecție deosebit de grea. Într-adevăr, caietul de notițe de pe birou arată întocmai ca un cîmp de bătaie. Pe foaia de caiet se înșiruie multe nume, unele sub altele, constituind o coloană întregă. În capul coloanei, se poate citi numele inginerului Ioan Sabău, urmat de un puternic semn de exclamație. Apoi, urmează alte nume. Maistrul miner Ursu — semnul exclamării —, maistrul lăcătuș Viiliam Potocki — bifat —, inginerul Constantin Pănoiu — subliniat de două ori —, maistrul miner Ioan Sima — cu semnul întrebării — și așa mai departe.

După o cîntărire temeinică, dintre sutele de muncitori, tehnicieni și ingineri ai minei, i-a ales pe aceștia pentru punerea în funcțiune a combinei.

A doua zi, a trecut pe la toți. Nu s-a înșelat în privința lor. Au înțeles numaidecît că aici nu e vorba numai de o mare inițiativă, dar este vorba și de Vulcan, mina deschisă recent, care crește și se dezvoltă pe baza muncii lor.

La 1 februarie combina părăsită a fost transportată din Lupeni la Vulcan. Directorul i-a convocat pe membrii colectivului fixat.

Curățit și uns, colosul de 9 tone se află acum în atelierul mecanic.

Abatajele minei Vulcan nu au mai văzut niciodată o mașină atît de mare. Ca să fie transportată la locul de muncă, a trebuit să se

Coborîrea mașinii în mină a durat timp de 48 de ore fără întrerupere, sub conducerea maistrului lăcătuș Potocki. Dar alături de cei care munceau efectiv, se aflau și ceilalți, pînă la unul: directorul, inginerul Sabău, maistrul Ursu, întregul colectiv. Neîncrezătorii s-au convins cu mirare de faptul că, pînă la urmă, combina a ajuns cu bine în mină și stă, în toată mărimea ei, la abatajul frontal al sectorului nr. 18. După două nopți nedormite, membrii micului colectiv s-au dus fericiți la odihnă. Exteriorul minei nu arăta nici o schimbare după aceste patruzeci și opt de ore, dar ei știau că în interior s-au produs schimbări mari. În mina lor stă, gata să pornească, cea mai modernă mașină minieră din lume.

P e baza cunoștințelor dobîndite din cărți, inginerul Pănoiu instruieste cu mult înaintea pe primii combinieri ai minei din Vulcan. După cîteva zile, membrii colectivului s-au adunat din nou la abatajul frontal al sectorului nr. 18. Sosise clipa cea mare. Mecanicul combinei și-a tras mînușile, s-a ghemuit în fața mașinii. Cu respirația întretăiată, îi urmăreau toți cea mai mică mișcare. Cu ajutorul lanternei electrice agățate de gît, el a luminat butoanele și manivelele aflate pe combină. S-a oprit la unul și l-a apăsat cu precauție. Toată operația a fost atît de simplă, ca și cînd un șofer ar fi pus contactul unui automobil. Motorul a început să uruie încet.

Inovatorul — fotografie de Nicolae SÂNDULESCU, lucrare expusă în Expoziția concursului de fotografii artistice „Patria noastră”

Turmă de oi la Cheile Turzii, — fotografie de Bazil ROMAN lucrare expusă în Expoziția concursului de fotografii artistice „Patria noastră”.

zonieri, care se tot muta din loc în loc, cu cît se retrăgea frontul încoace. Acolo, l-am cunoscut eu și pe Neagu. Era caporal, trimis și el disciplinar la detașamentul nostru. Cică n-aveau încredere în el să-l trimită pe front. El ne învăța că nemții au pierdut războiul și că noi trebuie să ne întoarcem acasă, că rușii ne sînt prieteni și noi n-avem nimic de împărțit cu ei. Eu nu prea pricepeam bine totul, despre fasciști și comuniști, da'un lucru înțelegeam, ori cum mi l-ar fi spus: că nu ne trebuia război, că ar trebui să ne dea drumul acasă, să ne vedem de nevoile noastre. De la o vreme, bag eu de seamă că se cam împuținează prizonierii. Ne tot spunea Neagu că el bănuia că pe prizonieri îi împușcă. Da' mie nu-mi venea a crede că ar fi oameni în stare de așa ceva. E drept că aproape în fiecare zi erau luați cîte doi-trei oameni și trimiși în diferite locuri. Și că soldații care-i escortau se întorceau prea repede. Dar ce să-mi vie mie în cap ce-o fi asta? Într-o zi, vine un ordin să fie duși iar trei prizonieri într-un sat vecin, la comandament, pentru cercetări. Și cade sorocul pe mine. Adică pe Vasile, care se ducea întotdeauna, că era sergent, și pe mine. Măi, îmi zic eu, ce cercetări să le facă la aiștea, dacă cei mai mulți sînt oameni bătrîni și femei, ridicați de acasă? Aiștea nu știu nici să țină pușca în mînă! Dar dacă-i ordin... Cînd să plecăm, Vasile îmi șoptește: „Nu-ți mai lua merinde. Peste un ceas ne întoarcem.“ „Cum peste un ceas? — mă mir eu. Doar pînă în satul vecin e cale de jumătate zi.“ „Fă cum îți spun“ — stăruie Vasile aspru. Atunci mă fulgeră un gînd că tot e adevărat ce-mi spusese Neagu. „Măi Vasile, — zic — doar nu cumva“... „Taci — se răstește el la mine. Mai bine ia-ți gloanțe destule. Duceți șase, nu trei.“ Pornim noi. Prizonierii înaintea, slabi, supti de foame, abia se țin pe picioare. Eu după ei, la fel de necăjit, dar cu arma încărcată. Pe drum, se întoarce cîte unul și întreabă unde mergem. Vasile se încruntă și răcnește la ei. Eu încerc să le spun că-i ducem în satul cutare, la cercetare, dar Vasile mă suduie și pe mine.

Cînd ajungem într-o pădurice, văd că Vasile despică pe furiș arma și-mi face semn și mie. Eu mă prefac că nu pricep ce vrea. El îmi arată spre armă și spre prizonieri. Erau două femei și patru bărbați, legați de o frînghie. Nu știu de ce mi-am adus aminte de nevastă-mea, de copil, de toată viața mea din trecut, și s-au întors măruntaiele în mine. M-am oprit, am lovit cu patul puștii în pămînt și am strigat cu îndrjire: „Nu! Eu nu sînt ucigaș, Vasile!“ Atunci, el a scrișnit cu ură din dinți. „Cîine! Crezi că mai ești în sat? Bolșevicule!“ Și ca fulgerul, a dus pușca la ochi și a tras. M-am ferit, dar am simțit arsura glonțului la timp și șuvoiul singelui mi-a pus pînza roșie pe la ochi. Și-n loc să mă sperii, mi-a venit vechea dirzenie, pe care nu o mai avusesem din seara aceea din tinerete. Am lepădat arma și m-am repezit la Vasile. I-am smuls pușca, pe care am azvîrlit-o hăt-încolo. Ne-am prăvălit amîndoi în zăpada afinată. L-am pisat iar, l-am pisat pentru Ana, pentru tot traiul meu negru, pentru toată ura lui ascunsă atîția ani. Cînd m-am uitat în jur, nici urmă de prizonieri. Fugiseră. I-am lăsat în plata domnului, bucuros că au scăpat niște suflete nevinovate. M-am întors pe furiș în lagăr și i-am spus lui Neagu tot ce s-a întîmplat. Și el m-a sfătuit să fug în țară. Așa am și făcut. Nu m-am oprit pînă acasă. Și-atîta a fost — sfîrșit scurt povestitorul, parcă scuturîndu-se de o povară grea.

...Toți cei din vagon priveam cu ochii mari și nu îndrăzneau să rupem liniștea înfiorată ce ne cuprinsese, ca o apă. Nu credeam că s-a sfîrșit povestea. Și tovarășul nostru simți că mai dorim ceva. Urmă, cu alt ton, mai vesel parcă:

— Avea să se sfîrșească rău toată povestea, dacă nu veneau armatele sovietice. Așa, m-am ascuns pînă au venit ostașii sovietici. — Apoi, după aceea, alt fel am stat de vorbă cu Vasile. Ei, și la judecată am spus eu totul cum s-a întîmplat. Vasile îmi trimisese vorbă să spun că pentru Ana l-am zdrobit atunci. Mi-a promis și bani, și pămînt. Ei, și acolo, la proces, l-am întîlnit eu

iară pe Neagu — era și el martor — și de atunci nu i-am mai pierdut urma. Iar acum, cînd am văzut că n-avem specialist la șantier, întins la Neagu m-am dus. Uite, așa, și așa, și așa, noi construim un combinat textil, ș-avem nevoie de dumneata. La început, a cam strîmbat din nas că-i departe, că are treburi... Ei, și pînă la urmă, l-am convins. Și au înțeles și cei de la întreprinderea lui, că le-am explicat eu ce și cum. E drept că a fost greu, că oamenii muncitori sînt prețuiți și căutați peste tot. Și după ce am făcut formele, am luat bilete. Dar mi-e ciudă că n-a venit să stea aici, lîngă mine, să ne mai amintim din trecut. Unde s-o fi dus, nu-mi pot închipui...

Și dintr-o dată, mi-a părut rău că nu era acolo și acel prieten, Neagu, ca să stîrnească și alte amintiri ale tovarășului nostru de tren. Și mi-a fost rușine de toate gîndurile nerostite, dar atît de urite, ce le nutrisem față de prietenii mei de drum.

— Și la noi s-a întîmplat un lucru mare, la înființarea gospodăriei — începu deodată colectivistul. Fără unul, Boilă, care nu voia să intre. Ei, și dacă nu voia el, mă ținea și pe mine în loc. Și eu ziceam că Boilă mi-i prieten...

Trenul s-a oprit iar și toți am întors o clipă privirile spre geam. O clădire mică și două felinare. N-aveam ce vedea. Eram bucuros că voi asculta o nouă povestire și tocmai mă cuibăream mai bine în ungherul meu, cînd omul cu semnul la timpă zise moale:

— Fieni. Acuși ajungem.

Am sărit ca ars. Aici trebuia să cobor. Am înșfăcat pardesiul și servieta și am năvălit pe ușă. M-am lovit de un om înalt, voinic, care voia să intre, și am apucat să aud strigătele de bucurie ale prietenilor ce se întîlniseră... Și, acum, îmi stăruie în minte chipurile lor și, mai ales, unul: un om cu îmbrăcămintea simplă, cu mîinile mari, bătătorite, cu obrazul tăbăcit de vînturi, cu arsura cafenie a glonțului la timpă. Un om bun, un om cumsecade, care a suferit mult, dar nu și-a pierdut încrederea în viață.

PE
MELEAGURI
SOVIETICE

CĂLĂTORIE PRIN VREME

de Toma George MAIORESCU

Să te oprești la Samarkanda e ca și cum ai face o călătorie prin vreme. O călătorie în adâncul veacurilor.

Urcam cu pași măsurăți colina abruptă, sfșiată de șanțuri cu resturi de ziduri acoperite de iederă, cu plite înnegrite de vreme, împrăstiate la tot pasul.

Aici stătea cândva Afrosiabul. Mîndra cetate a Afrosiabului. Orașul fabulos al văii Zaravșanului. Orașul rîvnit al minunatelor grădini suspendate, al basmelor fermecătoare. Numele așezării vine poate de la un isteț războinic al Machedonului, care, mistuit de dorul albastrelor valuri ale Egeii, i-a zis, simplu, așezării, Afros¹).

De aici, de pe înălțimea Afrosiabului, Samarkanda ne apare în toată splendoarea.

Inconjurată de livezi și plantații verzi de orez, străbătute de sutele de firițele argintii ale aricurilor²), de cîmpuri înalbite de puful bumbacului, prinsă într-o vale îngustă, în care, la umbra duzilor și a viței, curge spumos Siaba, Samarkanda ne apare în fața ochilor ca orașul plămuiturilor acelor minunate povești orientale, care ne avîntau fantezia în anii copilăriei. Printre acoperișurile roșii de țigla ale noilor palate de cultură, rivalizînd cu strălucirea marmurei fațadelor caselor de locuit, cu avîntul spre înălțimi al uriașelor coșuri de fabrici, cupolele albastre ale minaretelor și mausoleelor strălucesc în bătaia aurii ale soarelui, așezînd parcă calmul statorniciei peste forfota pestriță a străzilor.

Monumente de artă, mai vechi mai noi, aduc la tot pasul mărturia mîndriei locuitorilor. Pe bună dreptate, spuneau despre orașul lor: „Samarkand-saikali-rui-zaminast” — Samarkanda e obrazul pămîntului.

Multe încercări au zgduuit orașul. Ca puhoaietele au trecut prin aceste fabuloase locuri călăreți sălbatici de felurite seminții. Și perșii lui Darius, și pedestrașii Machedonului, și ienicerii Baiazidului, cohorte arabe, mongole...

Locuri pline de trecut, unde pulberea secolelor apuse plutește tainic în jurul nostru. Poate aici, pe locul pe care ne-am oprit pașii, pietrele arse pe care le privim nu sînt decît urmele unui vechi templu zidit la începutul vremurilor, în care adoratorii focului aduceau, în ritmul cîntecelor primitive, ofrande zeilor lor. Dar piatra șlefuită triunghiular nu e oare un virf de lance al vreunui iscusit și viteaz războinic scit?

Totul în jurul nostru vorbește de istorie. Ismail Akram, uzbecul chipes, puțin pleșuv, dramaturg

și prozator din Samarkanda, directorul muzeului din localitate, încercă să ne ajute să descifrăm neînțelesele urme din jurul nostru. Și-și începu povestirea cam în felul acesta:

„Spre apusul celui de-al șaptelea veac, asupra celor trei rînduri de întărituri ale cetății, au tăbărit, cu catapulte și herbeci, leii pustiului, arabii. Dar Afrosiabul n-a putut fi luat nici într-o zi, nici într-o săptămînă. Pașnicii locuitorii ai cetății au devenit peste noapte războinici iscusii. Atunci asediatorii au pătruns în cetate prin viclesug, tăindu-i conductele de plumb care alimentau orașul cu apă. Sufletul rezistenței, Kusa-ibn-Abasa, rostește cu vitejii săi faimosul jurămint al singelui: „Pentru fiecare ochi închis, zece dușmani morți”. Au luptat atunci apărătorii cetății, cu eroism și jertfire de sine, căzînd pînă la ultimul. Și pentru că numărul morților întrecea cu mult pe cel al supraviețuitorilor, cuceritorii au hotărît o cruntă răzbunare. Afrosiabul a fost trecut prin foc și sabie. Au fost măcelăriți bătrînii, copiii — pînă și pisicile. Nici o urmă de viață să nu rămînă în oraș. N-a mai rămas cine să verse lacrimi”.

„Legenda povestește — continuă Ismail Akram — că Kusa-ibn-Abasa, după ce a rătăcit șapte nopți printre ruinele fumegînde, cu capul subsuoară, s-ar fi retras într-o peșteră din munți. Aci veneau să-l viziteze, în taină, oamenii și se întorceau spre casele lor, cu sfaturi pline de înțelepciune. Kusa-ibn-Abasa îi învăța pe oameni cum să trăiască luptînd mai departe pentru libertate. Ca

un semn de adîncă recunoștință, poporul l-a numit „Șahi-Zinda — Prințul Viu”.

Oamenii au reconstruit Afrosiabul. Cu timpul, cetatea își redobîndi strălucirea de altădată, ba chiar o întrecu. Dar în mijlocul celui de-al treisprezecelea veac, în fruntea fioroaselor sale cohorte, crîncenul și neînvinul han Ghinghiz înfrige marele stindard cu coarne al Hoardei de Aur în zidurile fumegînde ale cetății. Cu acest gest el a înscris în istorie ultima pagină a Afrosiabului, ca, peste un veac și jumătate, Stăpînul Norocului, Zeul, Cuceritorul Timur, să înscrie în cartea istoriei ultima filă a Hanatului de Aur, doborînd pentru totdeauna marele stindard cu coarne, înălțat cîndva cu fală de crîncenul și neînvinul han Ghinghiz.

PE URMELE LUI TIMUR

Astăzi, în Afrosiab, pe colina care poartă numele orașului de odinioară, totul îți amintește de Timur sau, cum îl cunosc poezii europene, de Tamerlan.

De cînd a intrat în orașel, călare pe Murgul cel Voinic — cel cu coama albă, fluturată de vînt, și părul lucitor — mica așezare de pe locul fostului Afrosiab a devenit una din cele mai frumoase cetăți ale lumii.

Din orașelul chibitcilor — al caselor de lut uscat la soare — Timur făcuse în scurt timp o Romă a Asiei. A chemat și a dat azil la curtea sa filozofilor și artiștilor, poezilor și înțelepților din țările cucerite. Înălțîndu-le academii și biblioteci, iar pentru

neguțătorii și meșteșugarii destoinici, a organizat bîlciuri.

Și pentru că Timur îndrăgise, în lungile sale campanii, nesfîrșitul azur al cerului, vînațul înserat al lanțurilor de munți din depărtare, albastrul adînc al marilor ape, schimbă însăși culoarea orașului, din roșcatul lutului ars, în albastrul nuanțelor fără de număr. Asta i-a adus orașului și noul său nume: Gok-Rand — Cetatea Albastră.

ȘAHI-ZINDA

Ne-am oprit, cu Ismail Akram, pe o pantă a colinei, în fața unei porți de lemn sculptate cu măiestrie.

E complexul de mausolee Șahi-Zinda. Sînt înmormîntați aici membrii casei Timurizilor. Loc „sacru”...

Prin galeria îngustă, legată din loc în loc de arcade boltite, înțîlnim lume pestriță: excursioniști cu termosuri și aparate fo-

În inima Tașkentului, se înalță monumentul genialului poet uzbec Alișer Navoi, de la a cărui moarte s-au împlinit zilele acestea 455 de ani.

Vedere generală a combinatului textil „Stalin”, din Tașkent.

Fragment din volumul de reportaje „Călătorie prin vreme”

¹) Afros = val — cuvînt grecesc

²) Aric = canal

tografice, imami³⁾ cu bărbi albe și balate lungi, pictori cu trepiețe, arheologi, călăuze cu grupuri, de pionieri și, arareori, câte o bătrână cu fața ascunsă de parandja⁴⁾ închinându-se unei pietre...

Altădată acestea erau „locuri sfinte“, tămăduitoare de boli și făcătoare de minuni, dar, înainte de toate, nesecate izvoare de câștig pentru imami și mulahii⁵⁾ musulmani.

Din loc în loc lipsește câte un fragment dintr-un arabesc, cîte o literă dintr-un citat din Coran sau chiar o bucată de perete. După cucernicie (adică după suma lăsată) se măsurau mărimea și calitatea „pietrelor făcătoare de minuni“...

Guvernul sovietic a oprit speculațiile preoțimii musulmane pe seama acestor minunate monumente arhitectonice. Au venit aici echipe de arhitecți, arheologi, pictori și sculptori pentru a săvârși lucrările de restaurație ale acestui neprețuit monument, al genului uzbek.

Complexul nu te izbește doar prin grandoare. Ceea ce te impresionează mai mult este infinita varietate a motivelor, finețea lucrăturii. Fiecare mausoleu are specificul său arhitectonic și ornamental și a fost înălțat de un alt meșter, ce și-a imprimit puternic pecetea personalității sale. Totuși, în ansamblu, complexul este unic.

³⁾ Imam = preot musulman

⁴⁾ Parandja = voal

⁵⁾ Mulah = preot musulman

Tamara Hanum, artistă a poporului a R.S.S. Uzbece, laureată a Premiului Stalin.

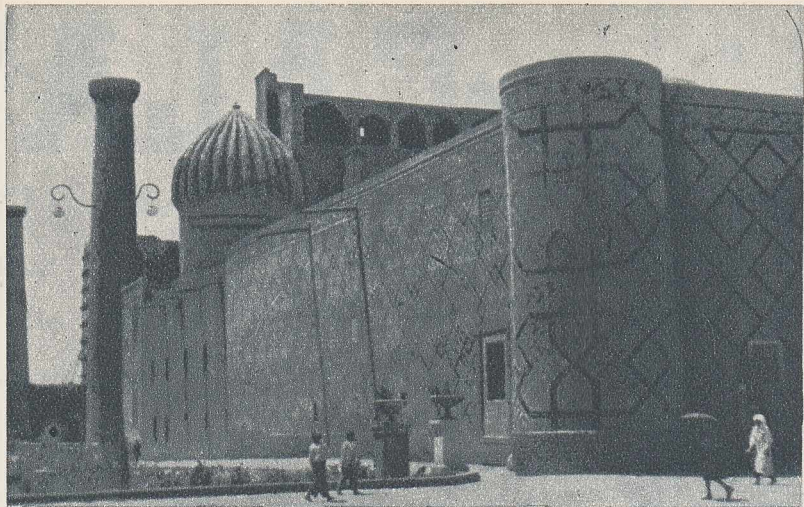

impresionant de unitar, prin armonia liniilor și a stilurilor. Admiră fie lespezi cu majolică de felurite culori, cu reliefurile hieroglifelor aurite, fie finele arabescuri în ipsos ale portalelor, care se sfîrșesc printr-o minunăție arcadă de stalactite, mozaicul nuanțelor de albastru sau supra panglică a citatelor din Coran, atît de strîns împletite cu încrustațiile ornamentale, încît nu-ți mai dai seama unde începe ornamentația și unde hieroglifele.

E uimitoare bogăția amănunțelor. Abia mai tîrziu, cînd aveam să vizitez Muzeul de Artă Uzbec sau chiar sălile Teatrului de Operă și Balet din Tașkent, aveam să-mi dau seama cu cîta iscusință și măiestrie folosesc pictorii, sculptorii și arhitecții uzbeci această nesecată comoară națională.

După lungi discuții purtate de Ismail Akram cu un imam, și de imam cu un alt imam, și de acesta cu un al treilea, nevăzut, ținînd seama că vin de departe, dintr-o țară prietenă, mi s-a dat excepționala învoire să intru în mausoleul sînt.

Însoții de un imam îmbrăcat într-un lung halat alb, cu un turban enorm pe cap, am trecut, după ce ne-am scos pantofii, printr-o galerie întortochiată și întunecoasă, la capătul căreia imamul nostru a deschis o ușă sculptată, de astă dată scundă și mult mai mică decît prima. În fața noastră se deschidea o sală mare, boltită. „Zarehdana“ — ne șopti imamul.

Una dintre cele trei mari minunate monumente arhitectonice ale vechii piețe centrale din Reghistan.

Adică, sala de rugăciuni. În colțul dinspre Mecca atîrna, de un fir de mătase, un ou de struț, în care pîlpîia o flăcăruie albastră. După o altă sală, mai mică, am dat de ceva cu totul neașteptat. O încăpere luminată ca de zi, îmbrăcată de la podea până-n tavan de covoare multicolore.

Ismail Akram mi-a atras atenția asupra unor neobișnuite grații de lemn. „Vezi, au forma celor patru litere arabe care dau cuvîntul Alah. Privește bine în cîte feluri se combină literele, dînd mereu arabescuri noi și același sens, Alah. Și încă ceva: aici nu există nici o lipitură. Totul e tăiat dintr-un singur lemn“.

Și iată, ultima încăpere. Mică, scundă, semiobscură, plină de inscripții și precepte din Coran: „Alah e mare și alt dumnezeu, în afară de Alah, nu există“.

În mijlocul încăperii, „mormîntul sînt“. Cele patru scierie suprapuse, din pietre de felurite culori, sînt și ele încrustate cu parabolele Islamului.

„Erein mor nigen bui“ — „Ce ți-e scris în frunte ți-e pus“.

„Sprijină-te pe cei patru stîlpi ai legii: rugăciunea, postul, pelerinajul și pomana“.

„Fii supus!“

Ciudat: „Fii supus!“ Și asta pe mormîntul lui Șahi-Zinda, al Prințului Viu, simbolul popular nemuritor al nesupunerii și răzvrătirii.

„Erein mor nigen bui“ — „Ce ți-e scris în frunte ți-e pus“.

I-a fost pusă pe frunte pecetea răzvrătirii și a dorului nestins de libertate și i-a fost scrisă pe lespedea de mormînt „Supune-te!“ O mică nepotrivire. Sau, poate, puțină lipsă de consecvență din partea unor imami musulmani.

„PRINȚESA BINECUVÎNTATĂ“

Moscheea lui Timur este, fără discuție, cel mai grandios monument al Asiei Centrale. În orice colț al Samarkandei m-aș fi găsit, ruinele sale mi se înălțau mereu, mărețe, în fața ochilor.

Olanele sale de culoarea peruzelei, strălucirea arabescurilor aurite, arcadele avîntate, miaarețele cu șase fețe acoperite cu mozaic multicolor, coloanele de marmură albă îți potfesc mereu ochiul, să traseze acele linii imaginare care ți-ar putea reda imaginea întregului, sudînd între ele acele linii pe care vremea nu le-a

mai cruțat. „Bolta ei ar fi fost unică, dacă cerul nu i-ar fi fost o copie, unică i-ar fi fost arcada, dacă Calea Robilor nu i-ar fi fost frate gemă!“ — scriau poeții vremii.

Oamenii i-au dat moscheii numele de Bibi Hanum — „Prințesa Binecuvîntată“. Tradiția spune că ea, Aljai Katun-aga⁶⁾, ar fi înălțat acest grandios monument. Că, zorindu-și mereu arhitecții, pentru ca, la întoarcerea lui Timur din războiul purtat împotriva lui Baiazid, moscheea să fie terminată, s-ar fi greșit calculele și coloanele n-ar fi rezistat timp prea îndelungat greutateii gigantice bolte.

Monumentala construcție a fost desăvîrșită într-un timp uimitor de scurt — în cinci ani. În primii cinci ani ai celui de-al cincisprezecelea secol.

Sub boltitul pridvor, într-un mic mormînt, sub o lespede de marmură albă, se odihnește „Prințesa Binecuvîntată“, aceea care a zidit sau — după alte versiuni — în cinstea căreia ar fi înălțat Timur moscheea Bibi Hanum.

Legendele vorbesc de prințesa Aljai ca de apărătoarea sărmanilor și obișduiților. De aceea, amintirea „Prințesei Binecuvîntate“ păstrată cu dragoste în tradițiile orale ale poporului. Cică, o dată, niște hoți — spune una dintre ele — care într-o noapte ar fi ridicat lespedea ca să fure din sicriu nestematele prințesei, ar fi fost găsiți dimineața întinși și țepeni. Un șarpe mare, negru, care o păzește pe Aljai în mormînt, i-ar fi ucis cu otrava sa. „Așa pățește acel care nu cinstește memoria „Prințesei Binecuvîntate“, apărătoarea obișduiților“ — își încheie, de obicei, povestirea povestitorii locurilor acestora.

O ÎNTÎLNIRE NEAȘTEPTATĂ

Cu Ismail Akram și încă cîțiva noi prieteni, ne-am așezat pentru a lua un șașlic⁷⁾ într-una din ceaihanalele cele mai iubite de locuitorii Samarkandei. În ceaihanaua „Alîșer Navoi“, din frumosul parc din fața Reghistanului. Pentru un scriitor, această ceaihana adaugă pitorescului unei obișnuite ceaihanale și interesante tradiții li-

⁶⁾ Aljai = soția stăpînului

⁷⁾ Șașlic = carne friptă pe o vergea de fier

ÎNSEMĂRI DESPRE PICTURA DIN EXPOZIȚIA INTERREGIONALĂ

Ceea ce atrage, în primul rând, atenția privitorului în pictura din actuala Expoziție interregională de pictură, sculptură și grafică, este diversitatea viziunii artistice a expozanților. Acest fapt, mărturisind o treaptă înaintată de închegare a personalității artiștilor noștri, este, de bună seamă, rezultatul unei maturizări a acestora pe drumul realismului socialist. Depășind imaginea șablonardă, care se putea întâlni în expozițiile din anii trecuți, pictorii noștri își manifestă aici, mai direct, personalitatea, prin alegerea temei și a mijloacelor de expresie, prin soluțiile plastice originale, găsite în problemele de măiestrie. Marea parte a artiștilor își au mijloacele lor proprii de exprimare, diferențierea stilurilor sporind interesul privitorilor; acest lucru prilejuiește un mod mai complex de cunoaștere, prin mijlocirea artei, a lumii înconjurătoare.

Așa stînd lucrurile, potrivit ar fi, de data aceasta, să se analizeze expoziția pornind nu de la genuri—portret, compoziție, peisaj etc.—ci de la întrebarea: în ce măsură domeniul cunoașterii prin artă a realității noastre este îmbogățit de fiecare artist, cu viziunea lui personală?

Nu ne-am propus să discutăm aici acele lucrări cenușii și searbede, care se mai întâlnesc pe unele panouri. A examina aportul adus de un pictor sau altul înseamnă, în primul rând, a căuta valoarea, viabilitatea respectivelor opere. Înainte de a ne opri mai îndelung în fața unora dintre acele tablouri proeminente, care se impun atenției, trebuie remarcat, ca o constatare generală, numărul prea redus de lucrări inspirate din domeniile esențiale ale vieții oamenilor muncii. Deși lucrările mărturisesc, prin inspirație și tratare, un contact mai viu cu realitatea, aceasta, desigur, mulțumită sprijinului pe care Uniunea Artiștilor Plastici îl dă artiștilor pentru ca aceștia să se poată documenta—mulți pictori dau încă imagini nesemnificative, care nu servesc la înțelegerea mai adîncă a vieții noastre (cu unele excepții, ca „Brigada de tineret la uzină” de Tiberiu Krausz, „Peogorul colectivei” de Chintilă Spiru, „Pictorul în documentare” de Mircea Velea etc., care arată participarea la preocupările noastre majore, dar a căror calitate artistică merită a fi obiectul unei discuții speciale despre felul cum măiestria servește un conținut valabil).

Observația de mai sus este, într-un fel, ilustrată și de faptul că, deși mulți artiști manifestă predilecție pentru portret, chipul muncitorului apare în prea puține lucrări. Iar uneori acest chip e redat fie într-o „poză” artificială, de șablon, fie în compoziții lozincarde (ca, de pildă, în „Portretul de minieră” de Ion Bițan, atît de puțin autentic și comunicativ, sau în grupul intitulat „Vom semăna în pătrat”, de Grigore Spirescu, care pare mai curînd un proiect de afiș).

Întîlnim, pe panouri, vechi cunoștințe, care își reîmprospătează inepuizabil înfățișarea.

Cornel u Baba se fixează, din ce în ce mai adînc, în conștiința iubitorilor de pictură, ca un maestru al expresiei sobre, concentrate, strălucind prin forța interioară a imaginii artistice. El e prezent în expoziție cu un „Autoportret” zeflemist și în care pictorul se prezintă într-o postură ce stîrnește nedumerirea privitorului și cu un „Portret al lui George Enescu”, care surprinde prin aerul vlăguit al compozitorului (artistul a conceput imaginea lui Enescu la sfîrșit de concert, în clipa cînd pare că întreaga lui vigoare s-a scurs în muzica pe care o însuflețise). Concludent pentru definirea artei lui este tabloul de mici dimensiuni „1907. Schiță de compoziție”; simplă notație viguroasă a unei idei, aceasta indică, brut, firul gîndirii creatoare a maestrului; grupul compozițional, sugerînd forța unui bloc masiv, figuri încețate în încordarea voinței, coloritul sever explică viziunea sa despre momentul revoluționar ales.

În portrete (al măștrilor Mihail Jora și Alfred Alessandrescu), ca și în peisaj, Alexandru Ciucurencu vădește măiestria sa în continuă cristalizare, urmărind cu mai mult interes redarea caracterului modelului, fie că e vorba de chipul omenesc, fie de peisaj. Se evidențiază astfel printr-un conținut de mai mare greutate, prețioasa suculență a paletelor sale.

Artistul poporului Iser aduce o nouă „Țărancă”, tratată cu opulența picturală pe care i-o cunoaștem și care îmbracă mesajul optimist al dragostei de viață a maestrului.

La același capitol al optimismului, mai exuberant, mai exploziv poate, trebuie pus numele lui Octavian Angeluță, care, în „Construcția furnalului nr. 5-Hunedoara”, încearcă, îndrăzneț, să redea tumultul creator al vieții noastre prin imaginea acestei construcții grandioase. Prin procedeele sale coloristice, sugerînd parcă pulsația singelui în beton și oțel, pictorul a realizat un peisaj industrial văzut prin prisma lirismului său expansiv.

La antipodul unei asemenea reprezentări afective, dar nu cu mai puțină forță de convingere, stă pictura maestrului M.H. Maxy, cu oamenii săi construiți unghiulos, cu gesturi sacadate, cu coloritul rece și pe alocuri prețios („În macara la oțelăriile Hunedoara”).

Un tablou deosebit de pregnant prin elocvența sa este „Vechituri” de Lidia Csató; o fosilă a protipendadei burgheze etalîndu-și, la lîngul de vechituri, rămășițele averii. Aci e interesantă îmbinarea între elementele caricaturale (expresia veninoasă a cucoanei, adunătura semnificativă de obiecte puse în vînzare: cizme ofițerești, florete, cărți de joc) și rezolvarea picturală a ideii; pictorița a știut să

evite șarja și a reușit să exprime grotescul scenei, prin chiar elementele alese pentru compoziție.

Pînze care ne rămîn întipărite în minte sînt și cele câteva peisaje ale lui Eugen Popa. Atracția lui ades manifestată pentru peisajul acvatic se afirmă, de data aceasta, în câteva imagini marine, care evocă orizontul vast al litoralului. Chiar și „Pescari în Delta Dunării”, deși se vrea și este, prin prezența unui grup numeros de oameni în acțiune, o scenă de muncă, se impune nu prin acest caracter, ci prin calitățile de „peisaj cu figuri”. Oamenii, tratați ca siluete dinamice, viu colorate, nu au nici chipuri, nici gesturi bine conturate. Ei trăiesc prin culoare, ca niște elemente de peisaj. Dar credem că, dacă oamenii ar fi trăit prin ei înșiși în acest tablou, lucrarea departe de a fi fost sărăcită de caracterul ei decorativ, ar fi căpătat, dimpotrivă, o capacitate mai mare de a emoționa și fermecătoarea sa poezie veselă ar fi avut un ecou mai adînc în sufletul privitorului.

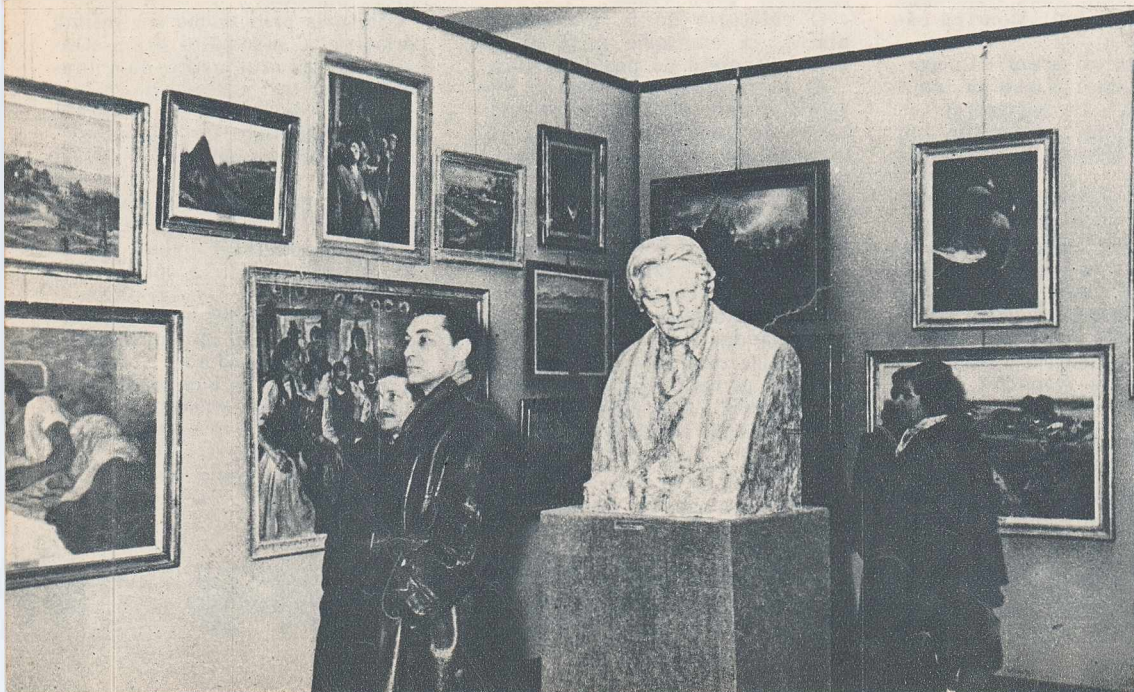
O pînză în care concordanța între conținut și formă se exprimă printr-o atmosferă impresionantă, realizată prin studiul profund al compoziției și al chipurilor, este „Horia și căpitanii săi” de Eugen Gîscă. Autenticitatea scenei, puterea ei de evocare, sînt rezultatele unei mature cîntării a mijloacelor de expresie adecvate temei. Ambianța sumbră, sugerînd împrejurările conspirației, figurile oțelite și iluminate ale personajelor, accentuata austeritate a compoziției sînt adînc gîndite ca posibilități de a comunica artistic trăirea de către pictor, a acestui episod dramatic din lupta poporului nostru pentru libertate.

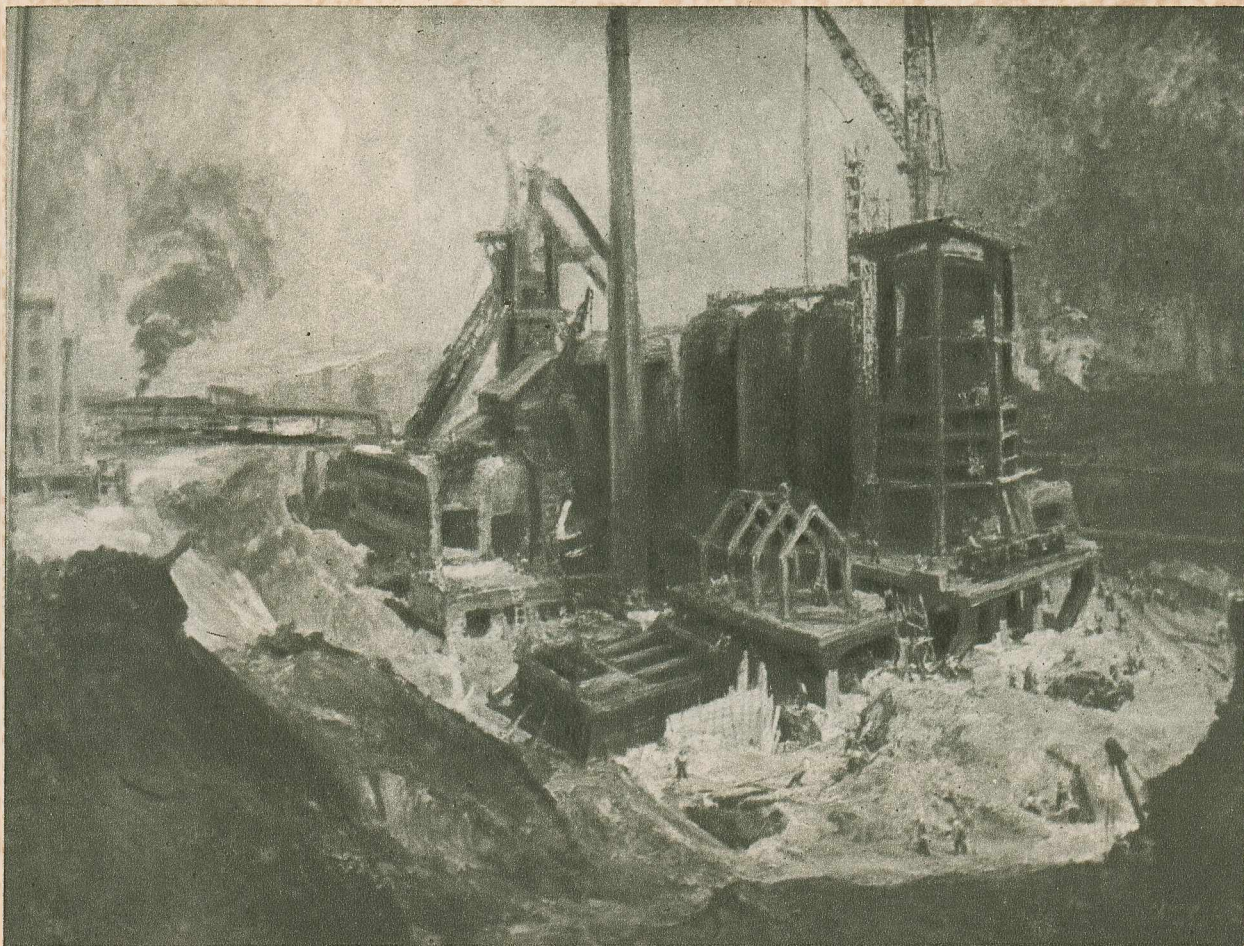
Regretînd că măiestria generației mature de artiști se desfășoară, în general, între limitele restrînse ale portretului și peisajului și ocolește compoziția, în care talentul și-ar putea da, totuși, întreaga lui măsură, ne oprim cu deosebită satisfacție în fața lucrărilor îndrăznețe ale celor mai tineri expozanți, proaspeții absolvenți ai Institutului de Artă. Ei atacă, cu o juvenilitate proșpețime a inspirației, fie domenii familiare ale vieții, fie episoade istorice temeinic studiate. „Un cîntec de vioară” (Marianne Simtion) e o scenă de gen, în care ideea trăiește prin expresiile personajelor aduse în scenă: o familie de țărani ascultă cîntecul fetei celei mari, venite probabil de la conservator. Psihologia oamenilor e analizată adînc și chipurile lor, redată cu putere de generalizare. „nouă viață”, de Virgil David, surprinde un moment plin de haz: s-a născut un vițel și evenimentul e înlîmpinat cu bucurie de gospodină și copii. Remarcabilă, ținînd seama de tinerețea autorului, este linia suplă și degajată a compoziției, firescul și căldura care emană din tablou. „Chiu-langiul”, de Sabin Bălașa, are aceeași ingenuitate în idei și execuție; tabloul reprezintă un școlar lenș, muștră de colegii veniți să-l ia la școală. E interesantă concepția compoziției istorice „Ecaterina Varga îndemnînd pe Moți la răscoală”, de Ion Sălișteanu. Rămîne însă contestabilă rezolvarea plastică dată de artist personajului principal: profilîndu-se, întunecată, pe un fond luminat, figura Ecaterinei Varga, deși se diferențiază astfel puternic de restul grupului, capătă un aspect imaterial, nepotrivit cu ideea tabloului. Emilia Niculescu se afirmă, cu „În țarină”, ca o pasionată căutătoare de formule pentru o pictură dinamică.

Actualitatea tematicii și faptul evident că ea se îmbină cu sericose căutări ale mijloacelor de expresie promit că tînăra generație de pictori va fi la înălțimea sarcinilor ei.

Departate de a epuiza, prin aceste câteva lapidare caracterizări, complexitatea de aspecte oferite de pictură în această expoziție, trebuie să remarcăm că ceea ce e caracteristic pentru ea este tocmai faptul că invită la o discuție vie și adîncită a tendințelor plasticii noastre, așa cum se vădese ele în cele mai reprezentative lucrări.

La Expoziția interregională de pictură, sculptură și grafică. Aspect din sala Dalles.

Octavian ANGHELUȚĂ

Construcția furnalului nr. 5-Hunedoara.

LUCRĂRI DIN
EXPOZIȚIA INTERREGIONALĂ DE PICTURĂ
SCULPTURĂ ȘI GRAFICĂ

Emilia NICULESCU

În țarină.

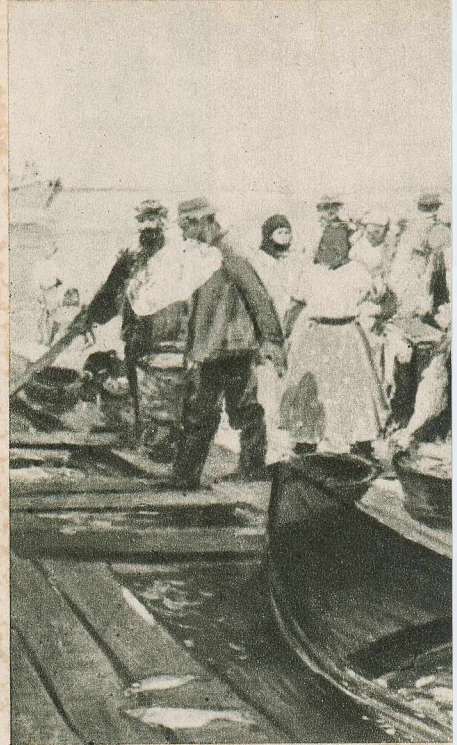
I. ISER

Țărancă

Eugen GÎSCĂ

Horia și căpitanii săi.

Eugen POPA

Chintilă SPIRU

Pe ogorul colectivei.

Lidia CSATÓ

Pescari în Delta Dunării.

M. H. MAXY

În macara la oțelăria Hunedoara

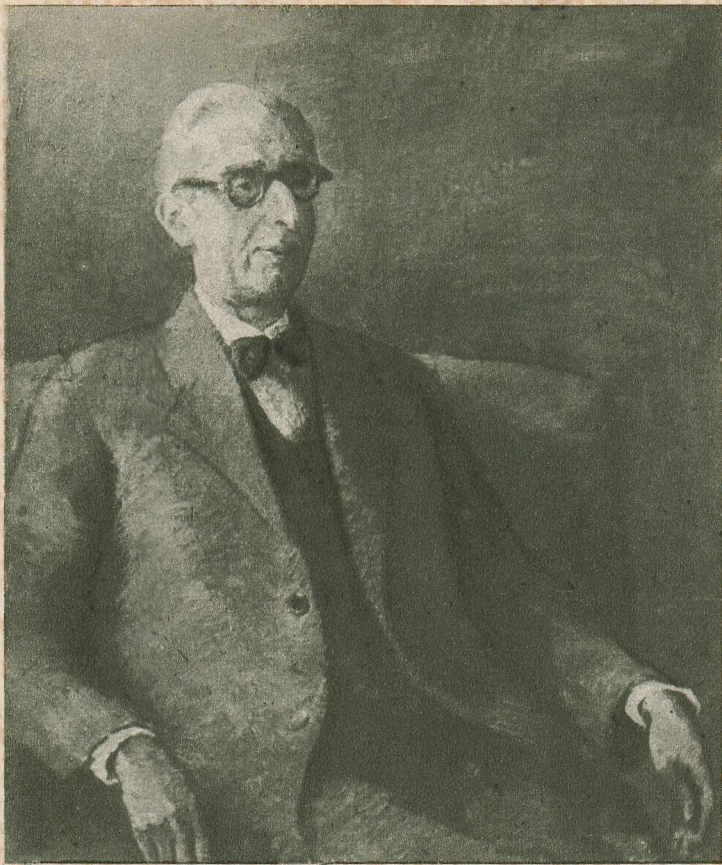

Vechituri.

Virgil DAVID

O nouă viață.

Al. CIUCURENCO

Mihail Jora.

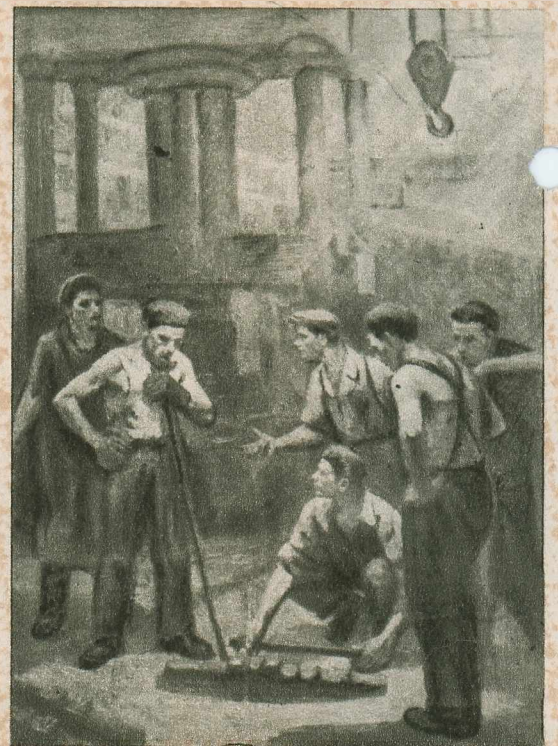
Justina POPESCU

Tragă Vasile, fruntaș
în întrecerea socialistă de la
uzinele „23 August”.

Sultana MAITEC

În preajma concursului.

Tiberiu KRAUSZ

Brigada de fineret la uzină.

E drept că Sao Paulo, ca de altfel o bună parte a Braziliei, își bazează existența în primul rând pe cultivarea cafelei. Este însă o existență precară, agitată. Măsura cafelei e dolarul. Viața și moartea a mii de familii de brazilieni atîrnă de cursul stabilit, la bursa cafelei din S.U.A. Un mare producător brazilian, Abraho Jabour, a arătat recent că, în acest an, pentru a menține prețurile cafelei, „zeii financiari” au hotărît să fie sacrificați 6-7 milioane saci de cafea — adică să fie pur și simplu distrusă o cantitate ce ar putea acoperi consumul de cafea al cîtorva țări europene...

Iată, deci, cum și aici dai de aceleași contraste de care te-ai izbit la prima ta întîlnire cu Rio. Este într-adevăr bogată țara mea, dar cui îi folosește bogăția ei, cînd poate abia un locuitor din o sută sau chiar unul din o mie se poate înfrupta în voie din cornul abundenței revărsat pe pămîntul brazilian. În schimb, cei ce muncesc, milioanele de truditori — muncitori și țărani, profesori, funcționari și toți ceilalți — duc o viață grea, plină de lipsuri. Din cînd în cînd, mulțimile de oameni simpli se pun în mișcare pentru a-și cere drepturile. Așa s-a întîmplat și anul trecut, cînd

țele chircite spre cupola incandescentă a cerului stielos. Pămîntul, ars de văpaia soarelui, împietrește, crapă. Sărăcia e atît de cruntă, încît, timp de aproape doi ani, țăranul Fernao și familia sa, la fel ca sute de mii de oameni din statul Ceara, n-au avut pe masă decît porumb și buruieni. Într-o zi, Fernao n-a mai avut încotro. Foamea sapă trupurile, împinge pe oameni la disperare, îi ucide. Ei își părăsesc căminul, locul natal, și apucă drumul pribegiei, cîntreierînd luni în șir orașe și sate, în nesfîrșite caravane ale foamei. Printre cei 400 de mii de țărani mînați din urmă de spectrul foamei, era și Fernao. Împins de o nădejde nebună, el, împreună cu ceilalți, au trecut hotarul statului Sao Paulo. Poliția îi urmărea, nu-i lăsa să se statornicească nicăieri. Și, într-o zi, înnebunit de vederea copilului scheletic care i se stîngea în brațe, Fernao, țăranul din Ceara, s-a năpustit și el într-o gloată, să jefuiască un depozit de alimente. Așa a putut să ajungă locatar al temniței model din Sao Paulo, unde, în schimbul libertății, avea să-și astîmpere foamea, cît de cît, măcar cu o ciorbă pe zi.

★

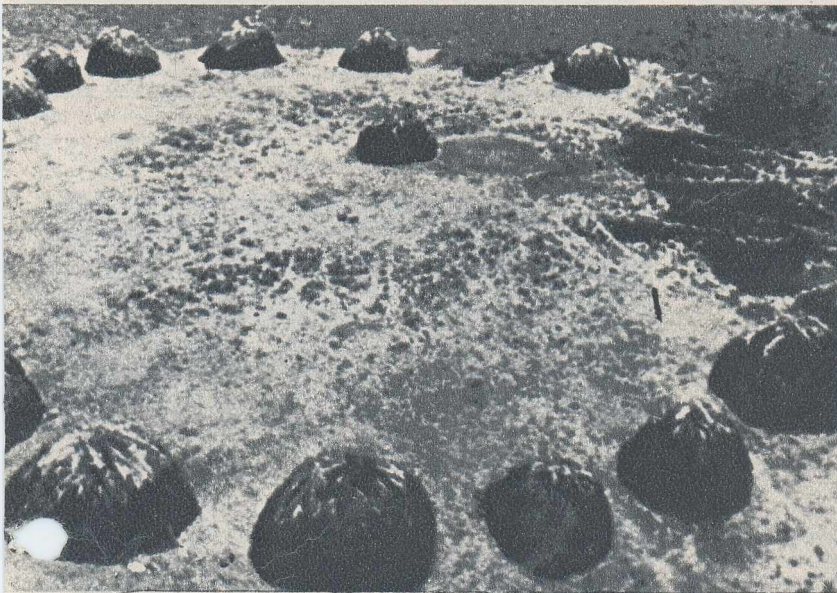
Așadar, tovarășe de drum, du-

obidiți. Cei mai mulți dintre ei sînt analfabeți sau semianalfabeți, și toți îndură chinurile mizeriei. În slujba acestora, în apărarea intereselor poporului, se află ziarul pe care-l conduc. Munca noastră este cît se poate de anevoioasă, dar luptăm cu elanul ce ni-l însuflă tinerețea celor doi ani de existență a ziarului. S-au întîmplat destule în acești doi ani. Într-o dimineață, la redacție a năvălit unul dintre colegii noștri, care, în afară de redactor, mai este și secretar de redacție, și... administrator. El ne-a anunțat, triumfător, că putem, în sfîrșit, să ridicăm de la vamă mașinile tipografice pe care le cum-păraserăm din Germania. După ce demontaserăm mașinile, piesă cu piesă, autoritățile braziliene se convinseseră că nu conțin... material subversiv. E drept că ele nu l-au putut opri pe cel mai subversiv: însăși slova tipărită, ce a intrat abia de 150 de ani în tradiția Braziliei.

Prietene din România, în fotografiile pe care te-am invitat să stai, s-au așezat mulți dintre cititorii noștri, printre care și flăcăi de la țară. Cu sufletul la gură și inima strînsă, îmi spuneau, de pildă: „Mi-e dragă fata lui Floriano. Dar moșierul nu-i dă de lucru tatălui ei, dacă nu o aduce și pe ea la muncă. Ce să facem?”

infime. Nici măcar pentru a-și procura medicamente, muncitorul nu are voie să părăsească locul de muncă. Moșierul preferă să fie sigur de prezența sclavului modern. Dacă robul moare în vreun ungher al colibei cu acoperiș de paie, aceasta nu înseamnă pentru moșier decît încă un nume șters din iluzoriul stat de plată. Iar atunci cînd, ieșindu-și din fire, zilierul încearcă să rupă „contractul” fugind, firește că prima datorie a poliției este să-l aducă îndărăt — dacă nu poate fi constrîns să se înapoieze prin reținerea familiei lui ca ostatică.

Și călătoria noastră ar putea de-abia să înceapă aci, prietene dintr-o țară liberă. Unde este vastul teritoriu al „deșertului verde” — oceanul de păduri din Amazonas? Unde sînt ținuturile în care abia acum s-au descoperit uraniu, toriu, petrol, tot ce poate întregi rezervorul — și așa nesecat — al resurselor naturale ale Braziliei? Ele lipsesc din călătoria noastră cu vehiculul fanteziei. Din călătoria de-a curmezișul Braziliei, aș vrea să îți minte doar atîta: dacă se spunea că Egiptul este un dar al Nilului, patria mea este în același timp și un dar, și un refuz al naturii. Inundații, secetați, păduri de nestrăbătut sînt stavile prin care

Dincolo de „zgîrle-norii” marelui oraș, în safele risipite în preajma pădurii Matto-Grosso, băștinașii trăiesc în asemenea „locuințe”.

300.000 de textiliști, tipografi, tîmplari, metalurgiști, muncitori agricoli au declarat grevă împotriva scumpetei și a speculei. Pînă la urmă, ei au reușit să impună patronilor satisfacerea cîtorva revendicări, dar majorarea salariilor a fost cu totul neînsemnată față de prețurile care au crescut în ultimii ani de 8 ori. Unde te-aș mai putea duce, prietene, în orașul meu?

Să vizităm penitenciarul model al orașului! Iată omul acesta abătut, cu ochii mari, catifeლაți, și cu minile parcă inerte. Nu sînt priviri de criminal. Nici mâini care să fi vărsat sînge. Ce l-o fi adus aci? În cuvinte întretăiate, omul de după gratii ne spune povestea lui — un episod din istoria foamei endemice ce face ravagii mai ales în regiunile de nord-est ale Braziliei. Prin aceste locuri, seceta bîntuie ca o molimă necruțătoare. Copaci crucificați își întind bra-

pă cum singur ți-ai putut da seama, Brazilia nu înseamnă numai cafea, zgîrle-norii, Rio și Sao Paulo. Dincolo de etichetele strălucitoare, există și o altă Brazilie, a celor mulți și obidiți.

Redacția ziarului nostru — „Terra livre” — se află pe o stradă mai dosnică, cu viață domoală. Încăperile sale mici cuprind însă multe din clocotul și culoarea vieții celor cărora li se adresează ziarul. Și aceștia nu sînt puțini la număr. Se știe doar că aproape trei sferturi din locuitorii Braziliei se îndeletnicesc cu agricultura. Zece milioane de țărani n-au pămînt: alte milioane de mici proprietari rurali trăiesc de azi pe mâine și se ruinează pe rînd... Milioane de muncitori duc o viață ce se deosebește prea puțin de cea de pe vremea sclavajului, epocă care la noi a fost lichidată, din păcate, numai în cărțile de istorie...

Ne adresăm unor mase de oameni

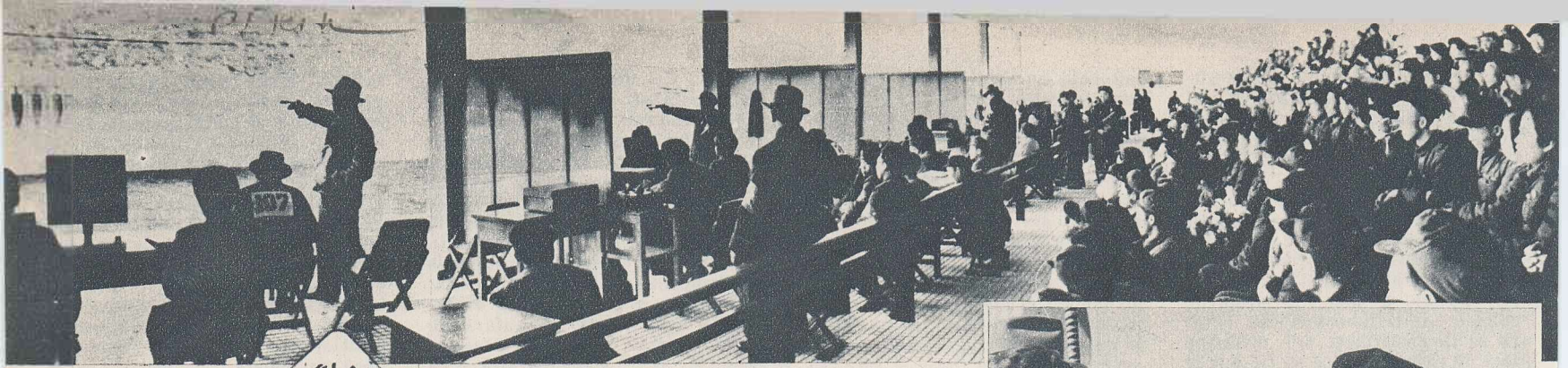
Pe străzile orașului Rio studenții manifestează împotriva alocațiilor bugetare pentru cheltuieli militare.

Sfaturile mele a fost totdeauna același. Și nu o dată, scrisori primite de departe îmi dovedeau, spre bucuria mea, că pentru doi tineri care se iubesc, Brazilia este destul de întinsă pentru a putea — cu prețul fugii din locul natal — să-și întemeieze un cămin.

Și acum, după ce ai aflat și ne-cazurile, și bucuriile noastre, vrei poate să ieșim din oraș, în largul statului Sao Paulo? Legi nescrise, dure, implacabile, îl silesc pe zilierul brazilian, aflat sub călcîiul de fier al foamei, să accepte condiții neomenești: să-și angajeze întreaga familie, să primească salariul în bonuri care îi dau „dreptul” să-și cumpere cele trebuincioase numai din magazinele moșierului, la prețuri de două ori mai mari decît cele obișnuite. Fiecare zi de absență de la lucru — chiar din partea unui copil care nu are vîrsta de a munci — aduce scăderi ce reduc salariul la sume

natura acestor ținuturi ia cu o mîină ce a dăruit cu cealaltă. Și de aceea, Brazilia nu va putea fi cu adevărat un dar, decît atunci cînd milioanele de brazilieni uniți în jurul Ligii Naționale pentru Emancipare și în frunte cu cei mai buni fii ai țării — comuniștii — vor face ca imensele bogății ale Braziliei și Brazilia însăși să aparțină în întregime adevăratului stăpîn: poporul.

Și sînt tot mai numeroase semnele unei mari speranțe. A speranței că, în șirul anilor ce vin, se află și ziua cînd soarele, pornind în călătoria sa cotidiană pe cerul azuriu al Braziliei, va lumina și va dăruia razele-i binefăcătoare unui mare popor trezit la o viață nouă, liberă, îmbelșugată, va privi mirat cum milioane de oameni, bîcniți de lipsuri și dureri, au devenit un popor care învață pentru prima dată a surîde într-o patrie înnoită.

fotocronica
FLACARII

Marele concurs internațional de tir, care a avut loc recent în capitala R. P. Chineze, s-a bucurat de un succes deosebit. Trăgătorii din diferite țări au luat parte la aceste întreceri amicale, în cadrul cărora echipa R.P.R. a avut o comportare remarcabilă, clasându-se pe locul al doilea. Fotografia de sus prezintă un aspect de la poligonul de tragere, în timpul desfășurării uneia dintre probe. În dreapta: tovarășul Ho Lun, locțiitor al premierului Consiliului de Stat al R. P. Chineze, premiază echipa de trăgători romeni.

Paralel cu intensificarea uneltirilor imperialiste în Orientul Apropiat, în ultima vreme au avut loc ciocniri armate între trupele israeliene și cele ale Egiptului și Siriei. Chestiunea atacului israelian în regiunea lacului Tiberiada a fost ridicată la O.N.U. de reprezentantul Siriei. În regiunea Sabha, la frontiera dintre Egipt și Israel, a avut loc cea mai crâncenă ciocnire armată de la terminarea războiului din Palestina, în 1948. În fotografie: trupe israeliene, în timpul unui schimb de focuri.

Prin acțiunile sale curajoase, poporul marocan a obținut o serie de succese, printre care și detronarea sultanului marionetă impus de colonialiștii francezi. Continuând lupta, masele largi din Maroc își unesc forțele pentru a impune constituirea unui guvern național, care să servească interesele lor — nu pe cele ale colonialiștilor francezi. În fotografie: tineri marocani demonstrând pe străzi, pentru libertate și independență națională.

Publicul sovietic a făcut o călduroasă primire ansamblului operei americane „Everyman Opera”, care întreprinde un turneu în U.R.S.S. Drama muzicală „Porgy and Bess”, de compozitorul George Gershwin, prezentată pe scenele sovietice, redă un crâmpci din viața negrilor ce locuiesc în cartierul oamenilor de culoare din Charleston (Carolina de Sud).

Străbăteam cu trenul sudul Republicii Populare Chineze, apropiindu-mă de granița ei cu Republica Democrată Vietnam. De când părăsise ruta Cantonului, îndreptându-se spre sud-vest, trenul își domolise iuțea și oprea mai des. În stații, călătorii coborau și mulți dintre ei se aprovizionau de la vânzătorii în halate albe, cumpărând pui fripti, un soi de chifle, pere, mere, toate gata pregătite în plase mitite; numai să dai cei câțiva mau și să le iei. Priveam cu plăcere găurile strălucind de curățenie, peroanele cu bordurile proaspăt văruițe. Admiram mai cu seamă minunata disciplină cetățenească. Cu răbdare, de parcă nu ei așteptau trenul, ci trenul i-ar fi așteptat pe ei, călătorii rămâneau liniștiți pînă cînd noii sosiți coborau și părăseau peronul, după care se urcau și ei în vagoane. Totul se petrecea fără zarvă, cu discreție, cu un bun simț înăscut.

Termometrul din vagon arăta plus 40 de grade Celsius. Ca și mine, mulți dintre tovarășii de călătorie treceau prima oară Tropicul Racului și încercau să facă față, curajos, asaltului caniculei.

În compartiment, un ventilator electric se trudea să ne facă viața mai ușoară. Pe măsuta, patru cești albe și groase de porțelan. Lîngă ele, câteva pachetele de ceai verde. Din vreme în vreme, în cadrul ușii își făcea apariția însoțitorul vagonului nostru, veșnic surizător, cu nelipsitul său ceainic burtoș, galben, de alamă. Ridica capacele ceștilor și „facea plinul“.

Ultima stație pe teritoriul chinez este Pinsian. Pînă în urmă

Delegați ai poporului din Vietnam, la Congresul Frontului Patriei. De la stînga la dreapta: Ha Thi Binh (de naționalitate Man Thauh), Dien Hons (vietnameză), Phung Thi Hien (de naționalitate Man) și Bui Boi Tinh (vietnameză).

În timpul călătoriei mele în Vietnam, am avut apoi de nenumărate ori prilejul să simt apropierea aceasta, familiară aș zice, pe care locuitorii Țării Sudului o arată prietenilor de peste hotare, veniți în casa lor.

... Tava cu banane începu să treacă din mînă în mînă. Culese proaspăt, parfumate, ele îndestulă repede pe toți călătorii din vagonul nostru.

— Țara bananilor! spuse admirativ unul dintre ei.

Frumosul banan, plantă caracteristică regiunilor umede tropicale, crește aici, într-adevăr, pretutindeni, nu prea înalt, desfăcîndu-și frunzele sale lungi, groase și late, zimțuite uneori ca niște franjuri. Ajunsă la maturitate, floarea se preface într-un ciorchine de fructe. Atunci planta e retezată la vîrf. Astfel, fructele încep să crească repede, pînă ajung mai lungi sau mai pline, mai dulci sau mai amărui, după solul lor. După ce fructele s-au copt, bananul socotește că și-a făcut pe deplin datoria. A doua oară nu mai rodește. Dar nu-i nici o supărare. E retezat și folosit ca hrană pentru animale. Iar alături răsare altul. Așa se face că-l întîlnești pretutindeni, aproape în fiecare ogradă.

Prima localitate mai mare pe teritoriul vietnamez, nu departe de graniță, este Langsonul. Nume cunoscut, care amintește de marea „bătălie a frontierei“, de la sfîrșitul anului 1950. Eliberarea localităților Langson, Cao bang și Lao cai a fost prima victorie de mare răsunet a Armatei Populare Vietnameze și a deschis calea spre o serie de alte

ÎNTILNIRE CU VIETNAMUL LIBER

cu cîțiva ani, această localitate din sudul Chinei era lipsită de orice legături feroviare. Linia se termina la Nanin. Ea a fost însă prelungită și, la Pinsian, face acum joncțiunea cu calea ferată cu ecartament îngust din Vietnam. Gara este mică, dar magaziile ei, mari, încăpătoare, sînt pline de lăzi imense care așteaptă să fie încărcate în vagoanele vietnameze, pentru a lua drumul Hanoiului. În lăzi, mașini de diferite tipuri, create de industria sovietică și de cea chineză pentru tînăra Republică Democrată Vietnam, semne ale prieteniei frățești dintre popoarele lagărului socialismului.

De la Pinsian mai departe, calea ferată șerpuieste printr-o regiune accidentată. În debtele se observă cît de adînc este stratul de loess cărămiziu. Taluzele, șanțuite adînc de apa repede a ploilor, ne indică un climat mai umed, iar vegetația bogată îl confirmă.

... Am pășit pe pămîntul Vietnamului, „Țara Sudului“, cum au numit-o chinezii acum trei mii de ani. Ea se întinde pe o lungime de nu mai puțin de 1.600 kilometri, de la paralela 23 pînă la paralela 9, înscriind un uriaș S în marea Chinei de Sud.

Prin secolul al doilea al erei

— note de drum —

de Marin ROBAN

noastre, dinastia chineză Han își întinsese dominația asupra Vietnamului. Ca toți cuceritorii din lume, împărații Chinei au crezut în veșnicia dominației lor și au numit țara subjugată An Nam, adică „Sudul Pacificat“.

Într-un anumit punct al hotărului dintre China și Vietnam, se poate vedea o veche poartă, asemănătoare cu porțile Pekinului. Un zid crenelat, înalt și lat, cu piatra înnegrită de vreme, închide de-a curmezișul firul unei văi înguste. Sub creneluri, o boltă lasă doar atît loc liber, cît e nevoie ca să treacă drumul. Odinioară aceasta era calea invaziilor feudalilor chinezi. Pe atunci vietnamezii îi spuneau chiar „Poarta Invaziilor“. Mai recent, în epoca noastră, gomindaniștii au năvălit tot pe aici.

Astăzi, „Poarta Invaziilor“ a devenit „Poarta Prieteniei“ (Muc Nam Quan). Ce plină de semnificații este această simplă schimbare de nume!

Don Dang, prima stație pe teritoriul R.D. Vietnam.

Mă aștept la obișnuitele formalități vamale. Cînd colo:

— Limonată doriți? Banane?
Întrebarea aceasta amabilă ne-a pus-o chiar șeful vămii din Don Dang, surzînd prietenește. N-a trecut mult și au fost aduse sticlele de limonată și, după ce se îngriji să ni se aducă și o tavă cu o stivă de banane, ospitalierul vameș vietnamez își luă rămas bun.

succese militare ulterioare, baza de operații lărgindu-se în întreg Viet Bacul (Vietnamul de nord).

În retragerea lor, trupele colonialiste au dat foc orașului. El n-a putut să fie încă refăcut. Un templu al adeptilor lui Confucius, așezat la marginea orașului, sub stîncile unui deal, servește pentru găzduirea călătorilor.

De la Langson la Hanoi trenul străbate, pe o anumită distanță, pădurea tropicală. De-a lungul vîlcelelor, oamenii au amenajat

Una din străzile cartierului comercial chinez din Hanoi.

terenul în trepte, cultivând pe micile terase orezul.

Hanoi este un oraș modern, frumos, cu străzi drepte și lungi, umbrite de arbori înalți cu scoarța acoperită de mușchi. Cu lacurile și grădinile sale, cu vilele sale cochete, chiar și cu zgomotoasele sale cartiere comerciale, Hanoiul cucurește repede inima oaspeților săi.

Multe lucruri vorbesc aci despre trecut și multe despre prezent.

În mijlocul orașului, este un lac, ale cărui ape albastre au luciri de smarald. Fundul lacului ar fi format — se zice — dintr-o rocă cuprifera. De aici și culoarea lui. Despre lacul acesta, ce poartă numele ciudat „Spada regăsită”, se povestesc multe legende. Una dintre ele spune că aici s-ar fi întors, înfrînt de pe cîmpul de bătălie, eroul Le Loi, care, în fruntea poporului, luptase pentru izgonirea dușmanilor. El își pierduse spada în luptă. Din lac ar fi ieșit atunci o uriașă broască țestoasă, care i-a dăruit eroului o nouă spadă în locul celei pierdute. Cu această spadă, Le Loi a revenit la luptă și i-a izgonit pe dușmani.

În jurul lacului se desfășoară cartierul central al Hanoiului. Aci se află și sediul Comisiei Internaționale de Control și Supraveghere a aplicării acordurilor de la Geneva.

Orașul poate fi împărțit în trei părți—după ocupația și naționalitatea locuitorilor. În mijloc se află cartierul central comercial. Magazinele expun aci,

în chip pitoresc, mărfuri și obiecte lucrate cu mult gust. Iată, de pildă, „Strada Mătăsii”, unde elegantele din Hanoi își trguiesc vestita mătase naturală de Hadong, din care își confecționează rochiile lor lungi, închise la gît ca o tunică și despicate pe lături, de la șolduri în jos, lăsînd să se vadă pantalonul lung, de obicei din mătase neagră. Nu departe de „Strada Mătăsii”, se află bazarul. Adevărat bazar orientat. Găsești aici de toate, de la padi¹⁾ și manioc²⁾, pînă la cele mai frumoase țesături și încrustații de sîdef. Niște străzi înguste, case mici, vopsite în culori vii, luate parcă din penajul unui papagal, firme — scrise cu caractere latine, în limba vietnameză sau cu hieroglife, în cea chineză — îți vestesc cartierul negustorilor chinezi, stabiliți la Hanoi în urmă cu sute de ani.

Cel de-al treilea cartier principal al orașului este cel care, pînă nu de mult, a aparținut colonialiștilor francezi. Este cartierul cel mai bogat, cu vile luxoase, înconjurate de parcuri cu palmieri.

Un șir întreg de cazărni — așa-zisă citadelă — erau menite să asigure apărarea cartierului aroganților colonizatori, de mînia poporului subjugat și disprețuit.

Dezvoltarea economică a Vietnamului a urmat calea tipică țărilor înrobite de colonialiști, care trebuiau să servească metro-

¹⁾ Orez nedecorticat.
²⁾ Plantă tropicală, a cărei rădăcină e comestibilă.

Marele lac al orașului Hanoi, una din frumusețile naturale ale capitalei Republicii Democratice Vietnam.

polei ca piete de desfacere și surse de materii prime cu mîna de lucru ieftină. Lipsa de orice preocupare pentru dezvoltarea unei industrii naționale este evidentă. Așa se face că, la Hanoi, nu există o altă întreprindere mare, în afară de uzina electrică. Ea funcționează din plin, în ciuda faptului că, prin plecarea francezilor, a rămas fără tehnicieni și ingineri. Dotat cu o admirabilă capacitate de a-și însuși cunoștințe noi, muncitorii vietnamezi conduc azi uzina, la fel de bine ca și tehnicienii francezi.

În anii de luptă împotriva colonialismului, uzina aceasta a constituit un important punct de sprijin pentru activitatea revoluționară și patriotică a proletariatului din Hanoi. Iată ce mi povestește despre aceasta tovarășul Chan Nam, trimis de partid în anul 1953 să activeze în uzină:

„Era grea situația, cînd am venit. Poliția își avea ochii ațînți asupra uzinei, terorizînd și intimidînd pe muncitori. Pe de altă parte, sistemul de impozite, care-i jecmănea, pur și simplu, îi exaspera pe muncitori. Am intrat în vorbă cu ei. În legătură cu un nou impozit, pentru posesorii de biciclete, i-am convins să pornească o acțiune comună, la început pentru amnarea plății, iar apoi pentru desființarea impozitului. Prima încercare de a-i solidariza în luptă a avut succes. Spre sfîrșitul anului, cînd, potrivit obiceiului, a început să fie strînsă o sumă de bani — „darul pentru șef” — ne-am ridicat împotriva colectei. De data aceasta, a intrat în acțiune jumătate din numărul muncitorilor. Mai tîrziu, am creat un comitet de luptă semilegal, din trei muncitori. În jurul meu forțele creșteau și, cu toate că eram singurul membru de partid din uzină, influența partidului creștea necontenit. Venise momentul să trecem la acțiuni mai puternice, la sabotarea uzinei. Mașinile începuseră să se defecteze din to mîri ce, materia primă se risipa pe nevăzute.”

Chan Nam mi-a povestit apoi cum, după încheierea acordurilor de la Geneva, muncitorii au trecut, de la sabotajul mașinilor,

la apărarea lor. Iar acum, sînt stăpînii marilor cazane, puternicilor turbine ce alimentează capitala și alte localități cu curent electric.

În timpul șederii mele la Hanoi, am avut fericita ocazie să asist la lucrările Congresului Frontului Patriotic. Aci s-au adunat reprezentanții populației din întreaga țară. Din îndepărtatele ținuturi de nord-vest au venit reprezentanții populației Tai, din Vietnamul central au venit cei ai naționalității Ede, din sud, de la Saigon, au venit muncitori și intelectuali, preoți catolici. Pentru a găsi căile unificării țării, toți acești patrioți au bătut un drum lung și nelipsit uneori de primejdii.

Congresul era Vietnamul însuși, conștiința sa națională... Priveam marea sală a teatrului din Hanoi, unde se desfășura Congresul. La tribună, se perindau vorbitorii. Tonul lor era liniștit, fără nimic retoric. Și, totuși, din glasul lor răzbătea un puternic foc lăuntric, un amestec de bucurie și durere. Un vis vechi și scump se împlinise, dar numai în parte. Numai jumătate din Vietnam e independent. Cealaltă, încă nu. Dar trebuie să fie liber și va fi!

Ca să vină la congres, reverendul Thomas Luong Minh Ki și-a lăsat diocesa sa din Saigon. Am stat de vorbă cu el.

— Socot — mi-a spus el — că am două datorii: una față de Dumnezeu și alta față de patria mea. În biserică, o fac pe cea față de Dumnezeu; aici, la congres, îmi fac datoria față de patrie. — Da, dar alți preoți catolici au chemat populația să părăsească nordul...

— Știu... știu ce vrei să spui. În zadar am încercat să pătrund la arhiepiscop. Voiam să-l spun: e greșit ce faceți. Unii preoți catolici, lăsîndu-se influențați de propaganda unor cercuri americane, poartă ochelari roșii. Fie-rește că, astfel, tot ce văd e roșu. Trebuie să ascuțiți ambele clopote. Atunci poți să deosebești pe cel care sună drept.

La Congresul Frontului Patriotic a vorbit președintele Și Min. Cuvîntarea sa a fost scurtă; a durat doar vreo 10 minute. Dar fiecare participant a simțit, ca să vorbim în limbajul preotului din Saigon, că acesta este clopotul care sună drept. Acest clopot a răsunat în anii cei mai grei pentru poporul vietnamez, chemîndu-l la lupta sfințită de eliberare. Acum, îl cheamă, mai departe, la luptă pentru unificarea patriei, pe baze pașnice și democratice.

La Congres a fost creat Frontul Patriotic. Președintele Ho a spus despre acest front că el primește în rîndurile lui pe toți acei ce sînt, sincer, pentru unificare, fără deosebire de naționalitate, religie, opinie politică; frontul este solid, pentru că e bazat pe voința întregului popor.

În timpul șederii în Vietnam, m-am convins pe deplin că întreaga populație a țării sprijină politica Partidului Celor ce Muncesc și a guvernului democratic. Această politică se bucură de sprijinul întregului popor, tocmai pentru că ea exprimă cele mai profunde năzuințe naționale ale poporului, pentru că se pronunță pentru progresul social și apărarea păcii.

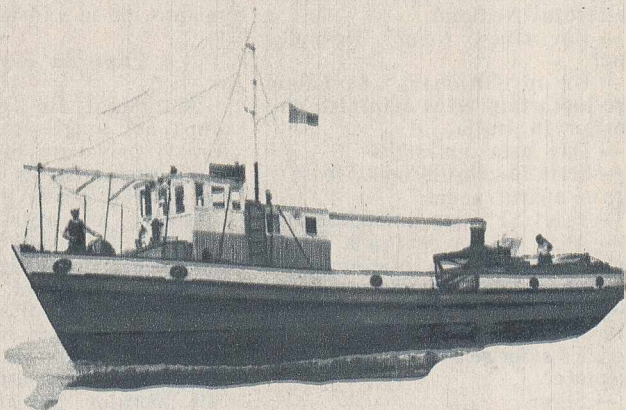
Pagoda „într-un stîlp” reprezintă o deosebită atracție pentru vizitatorii Hanoiului.

IZOTERM SUCEAVA

- jurnal de bord -

de C. BACIU

Fotografiile de A. MIHAILOPOL

Dintre membrii echipajului lipsește numai Terenti Semionov — e plecat în concediu. Au rămas patru oameni pe bord — ceea ce înseamnă optzeci la sută din efectiv: căpitanul Ivan Ivanoff, nostromul¹⁾ Leonte Vladimirov (Liova), mecanicul Ștefan Cojocaru, ajutorul de mecanic Axente Precup (Pracoșa).

Vasul are patruzeci sau patruzeci și cinci de picioare de la prună la pupă și, pentru că transportă pește într-o magazie izolată termic, poartă numele de „izoterm”. Celelalte izoterme se numesc: „Uzlina”, „Sinoc”, „Alexis”. Acesta a fost botezat „Suceava”.

Face curse între cherhanale și oficiul de colectare a peștelui din Tulcea. S-ar putea spune: un fel de tren cu o încărcătură de la două la patru vagoane. Dar izoter-

ma navighează — în cel mai bun înțeles al cuvântului; și, deși se scaldă numai în apă dulce, totuși călătorește, călătorește neîncetat, valurile se sparg în provă, ploala șuiolește pe geamurile comenzii²⁾, saulele³⁾ țiuie în vânt, ceața îl orbește pe timonier, furtuna smulge tentelo⁴⁾ sau — în nopțile senine — de pe cea mai de jos treaptă a sălii mașinilor, aproape adormit, Pracoșa vede cerul negru, înstelat, și, de-a lungul canalului Dunavăț, simte oceanul. Întrebați-l: „nu stați prea puțin pe uscat, Pracoșa?” „Oho, pe uscat, ca să nu te plictisești, ai nevoie de o fată, dar pe apă, vedeți, pe apă nu ți-i urit niciodată...”

¹⁾ Cabina timoniei.

²⁾ Primă subțire, pentru ridicatul pavilionelor și pentru legături mici la bord.

³⁾ Apărători de pânză pentru soare și ploaie.

⁴⁾ Șef de echipaj

Pe punte, căpitanul, așezat alături de mecanicul Cojocaru, povestește. După cum rîd Pracoșa și Terenti Semionov — care abia s-a întors din concediu — se pare că nu-i vorba de o problemă aridă de navigație.

În regnul social vicițiile dispărute se reconstituie nu după tîbile, ci după unelte. O galeră pentru sclavi, o bandă de producție taylloristă, o veche șchelă pentru docheri, un „motor” de transportat pește... Cit de blajine sînt Harpille, Furille, Gorgonele, cu ghearele, cu boturile slujite, cu părul de șerpi, cu ochii însușerați, în fața unor asemenea unelte de producție! Ele nu tale, nu înțepă, nu lovesc, nu strîng, nu răsucesc — asta n-ar produce bani. Ele store.

... Iată o barcă mare, cu motor, cu magazie, cîrmă. Ca să nu adormi la timonă, în comandă nu există banchetă. Drumul durează treizeci de ore, patruzeci de ore. Sînt doi care se schimbă, la început mai rar, apoi, din ce în ce mai des. Poți să stai jos, pe jos, dar nu mai vezi înainte: forestrele sînt mult deasupra. Patruzeci de ore te sprijini cu genunchii în peretele din față, te reaziți în coate, îți lipsește pieptul de timonă. „În schimb — spunea patronul — nu adormi”.

E un dormitor, sub punte. „Aduceți-vă așternut”. Oamenii pun pale, pături, nici acasă nu prea au. Dacă bărbatul ar lua plapuma, soția ar trebui să se-nveloască cu o manta voche, cu un tol. Și el mai are nevoie și de o porcă, și un cearșaf...

Nu e loc de bucătărie. Se gătește pe punte, la primus. Vîntul stînge fiacăra. N-ai dect să-ți scoți halna și s-o ferești pînă fierbe apa.

Din cînd în cînd, o sută de lei avans. Și restul? „Oh, căpitano dragă, („dragă” — sînt zile cînd patronul trebuie să și plătească) du-te întîi pînă la Galați”. „Aha, ai și fost? Uite am plătit acum pescarii. Fă drumul ăsta la Sulina și, la întoarcere...” „Ai venit, căpitane, carevasăzică? Zbori, nu alta. Dar n-am bani acum. Peste vreo patru ore, mi-i aduce de la bancă și, pînă atunci, tocmai bine te rezezi la Mahmudia. Ceee? Nu poți să mai stai în picioare? Ia uite-te, navigatorul, tupul de mare! Eu nu te silosc, poate ai găsit de lucru în altă parte, la Tănase Niculescu sau la Iani Vulgaris...”

Ei, Pracoșa nu le-a apucat toate astea. El știe că are patru schimburi de așternut, date de

¹⁾ Nume dat și bărcilor simple cu motor, și unor mici ambarcațiuni cu magazii de încălzire.

oficiul de colectare, că ciorba se face în bucătărie (el tale peștele, Liova gătește) și-i pare doar rău că nu-i poate asculta mereu pe mecanic citînd tare din „80.000 leghe sub mări”, cocoțat pe banca din comandă.

Dreptatea

Plecăm din Tulcea către lacul Dranov, la ora patru, în zori. E o noapte fără lună. Cîteva lampioane de bord se reflectă în apă — sînt ale vaselor ce se pregătesc de drum.

De dimineată, are loc o ceartă între Liova și Cojocaru. Liova a uitat să ia „tărgi” (lăzi pentru pește) și oamenii de la cherhanale le așteaptă.

— Dacă tu ai spus că nu pleci, pentru că n-ai curent la dinam!... — mormăie Liova.

— N-am spus nimic, răspunde mecanicul, aspru, furios.

De fapt, curentul dinamului n-are nici o legătură cu lăzile și cred că nostromul s-a agățat de asta numai de rușinea călătorilor care însoțesc izoterma și pentru că există o ușoară antipatie între el și mecanic. Cîrînd, însă, cearta se liniștește. Părăsim Dunărea pentru Canalul Dunavăț și vasul își încetinește viteza. În spațiul acesta îngust și puțin adînc, pare că trage valurile după el și se zbate în trenea spumegată, cu într-o plasă. Înaltăm cu vreo șase mile pe oră — cam cît un fondist nelinstare să treacă norma G.M.A. De o parte și de alta, nesfîrșite întinderi de stuț și papură, printre care sticlește apa.

Căpitanul își face semn — Dranovul.

De sus, de pe comandă, se vede, în față, cherhanaua. La dreapta e lacul Dranov, al cărui tîrm mai depărtat e ascuns de o ceață ușoară, iar după cherhana, o întindere zbuclumată de valuri: Razelmul. Aci, furtunile sînt tot atît de primejdioase ca pe mare. Vaselo și lotile s-au înalțat la cherhana.

În vreme ce se încarcă izoterma, Pracoșa pregătește masa de prînz, curățînd peștii. Ciorba o gătește însă Liova, apoi castronul e așezat cu solemnitate; nu se știe de unde, apare o sticlă de lichior „Aperitiv”. Asta pare-se că dezleagă mai bine limbile și, numai dect, între mecanicul „unu” și „doi” se încinge o vie discuție literară.

Se povestește „80.000 leghe sub mări”. Zile de-a rîndul, Cojocaru le-a citit, din carte, stînd în co-

mandă. Toți își amintesc trecerea pe sub Canalul de Suez, vânătoarea submarină, tristețea meșterului Nedland.

— Dar cine-i Nemo? De unde vine?

— Un revoluționar. Un indian care luptă împotriva stăpînirii englezilor în India.

— Dar asta nu scrie.

— Scrie în „Insula misterioasă”, care a apărut acum.

— Tsss! Și n-am cumpărat-o!

— Aha, de aia scufundă vasul acela englezesc, cu pînțenul?

— Sigur. Se răzună.

— Întîi, credeam că-i un furios care umblă să trăiască singur. Da' vasăzică suferise multe. Adică avea dreptate?

— Sigur.

— Ați văzut? — îmi spuse căpitanul și e atît de vesel, atît de încălzit de triumful adevărului, încît sînt gata să-i spun: „să fie cu noroc, tovarășe Ivanoff!”

Străbunii acestor oameni au fugit odinioară de asupririle țarismului, de persecuțiile religioase și s-au adăpostit aici, în deltă, să-și apere credința. Acum, mai mult bătrîni vin la biserică, iar conștiința pescarilor se conduce nu după dreptatea divină, ci după cea socială, care te dogorește, te arde.

— Asta om! — spune Liova despre Nemo. Și, cu lingura într-o mîna, privind cu seriozitate, ca și cum ar trebui să dea un verdict asupra vieții, amintește de acel filozof al lui Gorki, acel bătrîn Luca: „Om! Ce cuvînt minunat!”. Echipajul a urmărit peripețiile lui Nautilus. Aventura i-a încîntat,

triumful dreptății i-a mișcat. Dar cum i-a emoționat viața luptătorilor de azi, aveam să aflăm abia la noapte, de la Liova.

Apa de sub elice

Am plecat din Dranov trăgînd după noi lungi șiraguri de lotci. Era o priveliște rară. Prinse de pupa vasului în șir indian, lotcele își ridicau prova deasupra apei, clocotind pe valuri ca niște cai în galop. Erau smucite la cõtături, se aplecau primejdios, săltau pe crestele de spumă, dar pescarii fumau liniștiți, culcați pe o coastă, și vorbeau între ei prin semne. Sub cerul de seară, smoliți, cu dinții albi, nepăsători la smuciturile bărcilor, păreau un pîlc de cazaci ai lui Taras Bulba, trimiși să lovească pe furii o tabără a panilor.

Douăzeci și cinci de kilometri i-a remorcat izoterma împotriva curențului — era sîmbătă seara și oamenii se întorceau la casele lor. Cînd lucrau la cherhana particulară, drumul acesta îl făceau trăgînd la vîsle — zece ore, douăsprezece ore, paisprezece ore, contra apei, după o săptămînă de trudă pe Razelm. Unii cădeau pe vîsle și se opreau în păpuriș. Abia ajungeau acasă, că și trebuiau să se întoarcă.

... Bătea un vînt subțire și am intrat în comandă. A venit vorba de salarii și viața de pe vas. Echipajul izotermei are salarii de bază modeste. Ele cresc însă prin sporurile de imbarcare, de vechime, diurne — cu două treimi.

— În timpul războiului, m-am îmbolnăvit și apoi doctorul nu m-a lăsat să mă îmbarc — spune căpitanul. Cinci ani am fost gestionar la o cooperativă, dar mai mult n-am putut. Poate ați auzit: „cine bea apă de sub elice, nu mai rămîne pe uscat”. Și încă una: „dacă pui mîna pe urechile de măgar, marinar te faci” („urechile de măgar” sînt mînerile timonei)...

Mereu aceleași sălcii, păpuriș. Tulcea-Sulina, Tulcea-Sft. Gheorghe, Tulcea-Dranov, o oprire la Mahmudia, alta la Dunavăț, la Uzlina. Iarna, e un frig cumplit, tentele sînt aproape smulse de vînt; Liova înjură, legîndu-le cu degetele înghețate, dar... în concediu nu vrea să plece.

— De ce?

— În prima zi, stau. În a doua, încep să mă uit la mîini. Stînga nu face nimic, dreapta nu face nimic: ce-i cu voi? În a treia zi, nu mai am loc. Ei, curtea asta e ancorată pînă la judecata de apoi.

Și Liova anunță întreprinderea că restul concediului o să-l ia mai tîrziu și se întoarce pe vas, unde stă la timonă și spală puntea, și curăță cîrma și ancora.

★

Terenti Semionov, gata să arunce parîma.

Deasupra sălii mașinilor, în orele libere, Pracoșa citește.

Cobor în cabina mecanicului. Aci, pe un dulap, sînt cărți: „Hoarda” (V. B. Ibanez), „Al nouălea val” (I. Ehrenburg), „Pîinea” (A. Tolstoi), Istoria P.C.U.S., o geometrie, un manual de acumulatori electrici, cîteva volume rusești — ale lui Pracoșa, desigur. Pe pereți, fotomontaje cu poze luate din „Ogoniok”, aranjate cu mult gust. Ștefan Cojocar, mecanicul, e înalt, gros, rumen, foarte bun meseriaș și pofticios de cele lumesti.

— E ca la club aici, nu? — spune.

— E ca la club...

— Pracoșa și cu mine am făcut asta.

— Eu sînt și la clubul din oraș, în corul stăv, și la jocuri — spune Pracoșa. Uluu, ce mai cînt! Da'să mă vedeți ce joc! O mitralieră, nu altceva. Pe uscat joc, ați citec.

Căpitanul s-a culcat. A trecut Liova la cîrmă. Povestește. Dînsul a făcut armata la marină și a ajuns mare specialist în matelotaj. Făcea nu numai operațiile cele mai complicate, dar și cele mai acrobatiche, mai dure.

Anul trecut, prin luna octombrie, i-a prins o furtună cumplită pe Marea Neagră. Navigau în beznă, pe un vînt de gradul șapte. Catargele trosneau să plesnească, motorul se defectase și, pe deasupra, plesniseră cablurile T.F.F. — nu mai aveau legătură cu pămîntul. Bănuiau că sînt aproape de coasta turcească și, din clipă în clipă, așteptau să audă chila pîrîind, căscîndu-se sub ciocul unei stînci.

Aproape tot echipajul avea rău de mare — matrozii gemeau, azvîrlîți din paturi, vomitau, se crispau. Numai căpitanul, cîțiva ofițeri și marinari, printre care și Liova, alergau de colo pînă colo, palizi, silindu-se să deosebească în beznă altceva decît valurile spumegate care se spîrgeau pe punte. Liova era gîtit de emoție. Trebuiau legate cablurile T.F.F. și se îngrozea să o facă. Vîntul l-ar fi smuls ca pe o batistă. Era însă prima încercare grea, prima încercare unde n-aveai voie să te mai gîndești la tine.

Cunoașteți urcușul pe acele scări înguste de frînghie, care se înalță zece de metri deasupra punții, pînă în vîrfurile catargului? Ca și cum te-ai cățăra pe o funie de clopot. Scara se bîția, se frîngea, vîntul îl apuca pe Liova de coate, de umeri, îl smulgea, îi umplea gura, îl trăgea de picioare și el urca, rămînînd mereu atîrnat, surd în mijlocul furtunii. Nu se mai gîndea la el, că o să moară. Am-

biția îl gîtuia, îl încălzea. Strîngea falcile, le simțea grele ca de piatră. „Oh, ciortu, am să le leg”. De-abia a apucat sîrmele cu mîna înghețată, de lemn. A coborît, beat de triumf mai mult decît de vînt, și a spus răgușit: „aveți legătura cu pămîntul!”

A fost citat pe ordin de zi pe marină, premiat, s-a scris despre el în presa militară. O comisie l-a chemat să-i propună să urmeze o școală de ingineri navali.

Aci Liova a dat înapoi. S-a speriat de învățătură. Și s-a temut că n-o să mai navigheze pe vase de comerț, mereu în alte porturi.

S-a întors acasă. A cerut să plece pe apă sărată. Era nevoie și de încuviințarea părinților, iar dînsii nu i-au dat-o. „sîntem bătrîni, stai cu noi acum!”

Liova a rămas nostrom pe „Suceava” și așteaptă examenul, ca să devină căpitan. Zărise un farmec al lor, pe care nu-l simți dacă n-ai o punte sub picioare; și după ce-l simți, nu mai scapi de el. Eh, uneori îi pare rău lui Liova că nu s-a dus la școala tehnică, alteori, îi pare bine...

Tace o vreme, apoi povestește ce-a citit în armată. Multe cărți. Și unele erau cum nici nu se poate mai frumoase. Mai ales viața lui Vasile Roaită, cea a lui Filimon Sîrbu, a Olgăi Bancic. Știți scrierile Olgăi Bancic către fetița ei? E una înainte de moarte, unde spune „sărutul tău mă doare”. Fraza asta l-a zguduț pe Liova mai tare ca furtuna și, deodată, nici n-a observat cum, s-a pomenit că-i curg lacrimile. O fetiță, acolo, mică, necăjită, orfană, și mama ei, căreia fasciștii o să-i taie capul! N-a fost marinar atunci să nu plîngă; erau oameni doar! Și mai sînt un fel de lacrimi. Nici nu curg pe obraz, nici ochii nu-ți strălucesc, numai se adună, se adună și trebuie să gemi o dată.

Așa s-a întîmplat cînd a citit „Jurămîntul” lui Stalin, la moartea lui Lenin. Liova apasă urechile timonei, privește în bezna de afară și, cu voce sugrumată, spune: „Jurăm, tovarășe Lenin. să îndeplinim cu cinste și această poruncă a ta. Tovarășul Lenin ne-a învățat să apărăm ca lumina ochilor calitatea de membru partid...”

— Ești membru de partid, tovarășe Vladimirov?

— Nu sînt încă. Numai utemist. Da' am să fiu.

Și spune mai departe jurămîntul, întregindu-l cu cuvînte de-ale lui, aproape recitîndu-l.

— Ah, frumos lucru, mare lucru — spune apoi, oftînd. Și numai dau seama dacă e vorba de jurămînt doar sau de toată lupta comunistilor.

★

Stuf și papură, și stuf, și bălți, și păsări, și apă, și stuf. Și gustul de călătorii a mai fost, și apa de sub elice, și ciorba de pește. Dar izoterma are bucătărie, banchetă în comandă, așternut — astea n-au mai fost.

Și Cojocar a făcut fotomontaje. Și Pracoșa citește „Pîinea”.

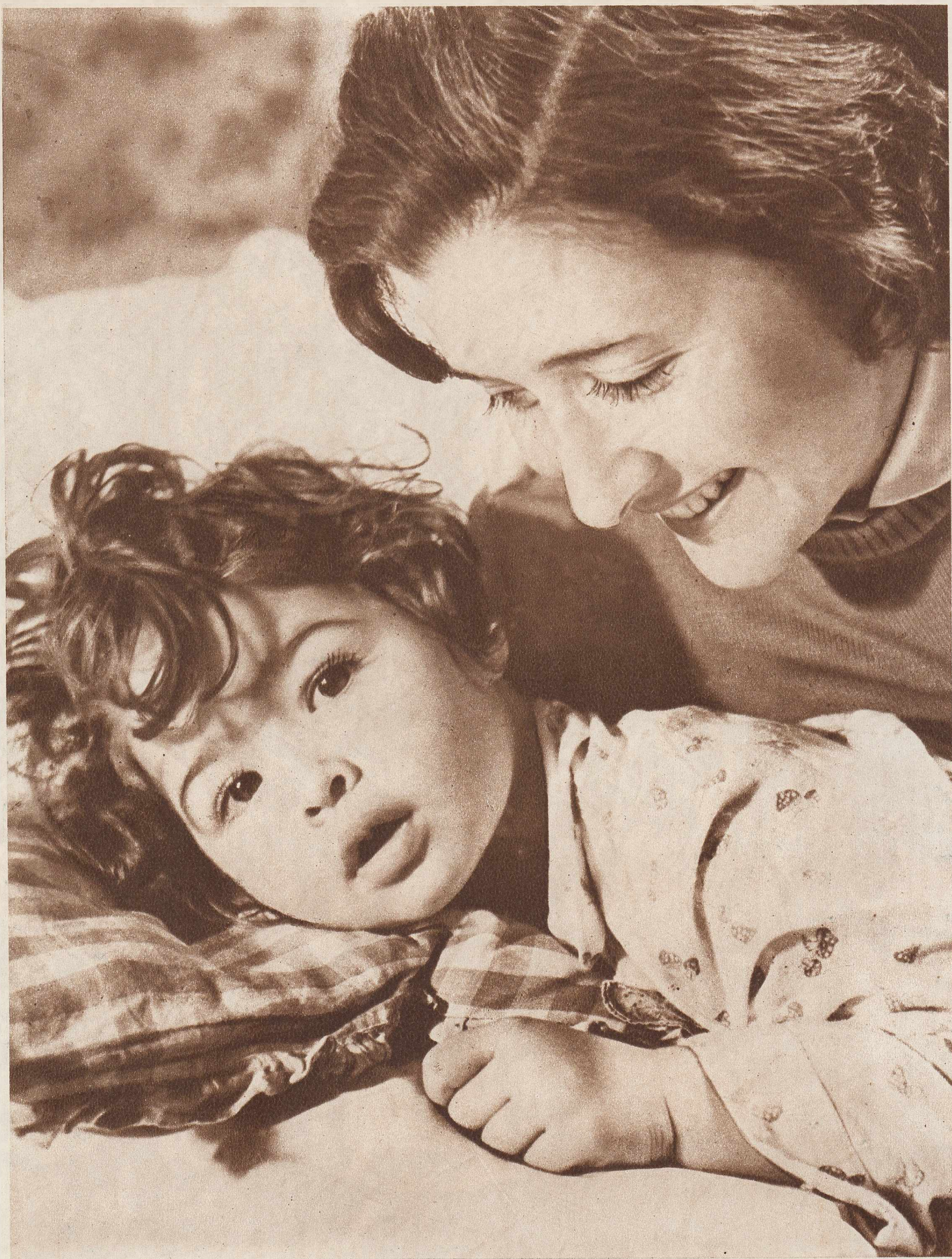
Și căpitanul e înciudat că Liova n-a rămas să învețe mai departe.

Și Liova simte „Jurămîntul” cu tot singele lui.

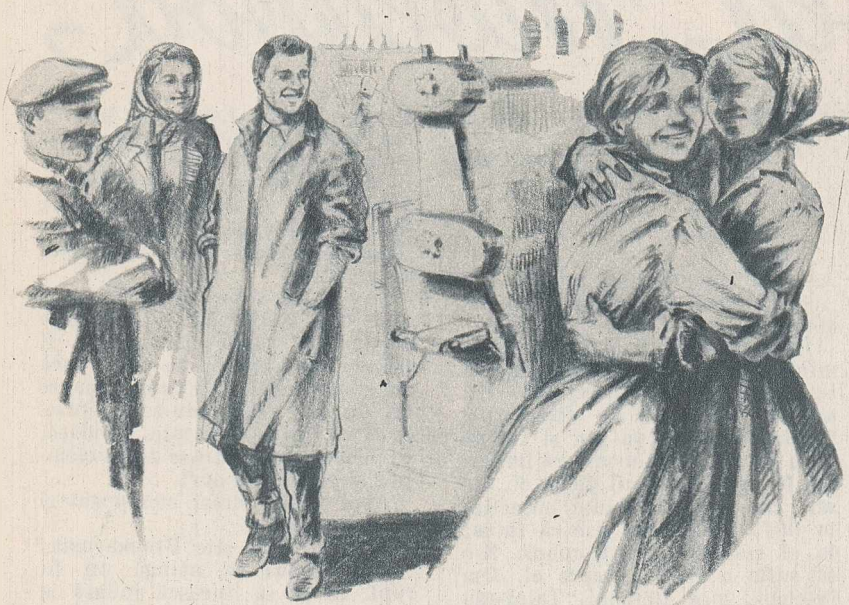
Terenti Semionov era plecat în concediu. Astfel că aci e vorba numai de optzeci la sută din echipaj...

Tinerețe-n dans și cîntec — fotografie de Clara SPITZER, lucrare expusă în Expoziția concursului de fotografii artistice „Patria noastră”.

Și Mihaela se va face mare! — fotografie de Hedy LOFFLER, lucrare expusă în Expoziția concursului de fotografii artistice „Patria noastră”.

să exerseze mereu, pînă s-o deprinde. I-au și adus niște fire, să încerce. Drăguțe fete și inimoase! În stînga ei, doarme Kotec Lenke, care mai în fiecă zi își calcă panglicuțele. Vrea să fie frumoasă. E un drac și jumătate zgîlita asta! Lenuța băgă de seamă că Vlad, maistrul țesător, îi face ochi dulci fetei. Băiat bun, Vlad. Liniștit, cumpătat la vorbă. Numai că are doi dinți îmbrăcați în metal și asta nu-i place Lenuței. Lenke e minioasă că Vlad joacă fotbal. Are și dreptate. La ei în sat, numai mucosii bat mingea. Lenke mereu se sfădește cu Vlad. Deunăzi, nu l-a lăsat pe Vlad să joace și de aceea echipa se zice c-ar fi mîncat bătaie. Ea i-a văzut pe băieți și nici unul dintre ei nu era lovit sau bandajat; oamenii însă își fac sînge rău și spun că totuși au fost bătuți. De atunci, fetele îi poartă pică Lenkăi, ba chiar i-au făcut și o poezie. A învățat-o și ea:

*„Fată bună-i Lenke și e, zău, frumoasă,
Ce păcat, doar, că e rea și arțăgoasă,
Cum vrea bietul Vlad fotbal ca să joace.
Mămuliță, maică, ce scandal îi face!
Șade, zău, rușine: tînră și acră
— Are — zice lumea — fabrica o soacră“...*

Fetele au tîcluit și un cîntec cu cuvintele astea și l-au cîntat la difuzor. Toată fabrica l-a auzit și a făcut haz, numai Lenke, sărăcuța, a plîns. Lenuța n-a ris; cine știe dacă n-ar fi plîns și ea să fi pățit asemenea rușine! Lenke stă tot bosumflată, îl lasă pe Vlad să-i dea țîrcoale și să se roage de ea ca să vadă fetele că tot ea îl ține sub papuc. Urît lucru, zău! De cînd s-a certat cu fetele, Lenke e ca o cobe printre celelalte. Cu purtarea ei prostească, a stricat veselia fetelor. Multora le pare rău de Lenke. Dar dacă le pare rău, de ce nu-i dau pace? Și de ce nu le dau pace și altora? Este aici o tablă mare, ce se cheamă gazetă de perete. Acolo s-au agățat și de inginer. Au chemat toată lumea la întrecere: „măi, oameni buni, care dintre voi e-n stare să-i a jungă inginerului la nas“... Și, ce să vezi,

de atunci inginerul a început s-o salute pînă și pe ea. Altădată n-ar fi catadicsit nici măcar să moțăie din cap cînd îi dădea ea bună-ziuă.

Fetele astea, zău, nu știu cum fac, că toată viața lor parcă ar fi un joc. Ai zice că tot timpul se joacă. Sau cel puțin ei nu i-a fost încă dat să vadă atîta uitare de sine, decît la fetele de la ea din sat, cînd se prindeau în horă. Și unde le mai vezi semețindu-se ca flăcăii! Noaptea trecută, tocmai ațipiseră cînd le-au adus o fată de la fabrică: i se făcuse rău în timp ce lucra. Fata și-a schimbat rochia și au plecat cu ea la spital. Abia au apucat să iasă pe ușă, că Blanka s-a sculat din pat și a început să se îmbrace.

— Un' te duci, Blanka?
— La lucru.

— Ce, ești nebună? Abia veniși de-acolo!

— Las' că m-oi odihni eu mîine dimineată.

S-a dus și ea cu Blanka. Asta numai și numai de dragul Blankăi, fiindcă-i într-adevăr fată bună. Dar de ce s-o fi dus Blanka, asta nu-i intra cu nici un chip în cap. Ei, da' firește, cînd taică-său doarme noaptea afară pe cîmp, ca să nu rime mistreții prin semănături, e lucru de înțeles. Căci altfel ce-ar mai mîncea droaia de copii, dacă jivinele ar prăpădi bună-tate de grîne. Da' zău, ce zor are să lucreze Blanka și noaptea, dacă nu-i nevoie... A doua zi dimineată, cînd se întorceau acasă, a întreat-o pe Blanka, de ce.

— Ar fi stat degeaba mașina Nastasiei — i-a spus ea indiferentă. Și era păcat!...

Tovarășele ei de lucru parcă-s alt fel decît fetele de la ei din sat. Acelea nici nu stau de vorbă cu o fată, dacă nu are străie la fel de frumoase ca ale lor, ba chiar o iau în zeflemea. Tovarășele ei de aici, de la fabrică, i-au împrumutat bani pînă la leafă și au pus mîna de la mîna să-i cumpere o rochie. Una roșie, cu guleraș alb. Așa cum poartă și ele.

Ei, s-o vadă acum taică-său sau Tudorel... Cum s-ar mai bucura...

★

Blanka a vorbit ieri la postul de radiificare din Projmer. A povestit cum a ajutat-o pe ea să se califice. Și cît a mai lăudat-o! Toată lumea asculta la club și ei îi era atît de rușine, încît și-a ascuns fața în palme. Tovarășii de la fabrică spuneau că nu-s mulți care să-și însușească atît de repede meseria. Lenuței nu-i venea să-și creadă urechilor. La școală, nu era chiar în fruntea clasei. Aici însă, îndrăgise din toată inima meseria. Și ce bine se potrivea mașina cu halatul negru, ca pușca lîngă un mindir ostășesc.

Și pe urmă, toată lumea îi purta de grijă. Cum s-ar fi simțit ea, să nu fi învățat?

Azi a dat și examen. Nici n-a băgat de seamă. Blanka a lăsat-o singură o bucată de vreme și ea și-a văzut mai departe de treabă, fără să vadă nimic în jur, adîncită în lucru. Deodată, a observat că directorul, inginerul și încă cineva se uitau la ea cum lucrează. Blanka era și ea lîngă ei. Lenuța s-a îmbujorat toată la față. Ceilalți s-au apropiat de ea și i-au spus că a trecut cu bine examenul. De azi încolo, e muncitoare calificată. În prima clipă, nici n-a știut ce să facă; s-a repezit și a sărutat-o din toată inima pe Blanka.

Astăzi însă, i s-a întîmplat ceva la care nu s-ar fi așteptat și care a mîhnit-o mult. Spre sfîrșitul schimbului, Blanka i-a poruncit să-și curețe mașina și a plecat, lăsînd-o singură. Pînă acum toate le făceau împreună. Pesemne însă că Blanka a vrut să-i arate, totuși, că ea e mai mare...

A urcat agale treptele căminului muncitoresc. Gînditoare cum era, nici n-a băgat de seamă că totul în jur strălucea de curățenie. Cînd să intre în dormitor, demirare, nici nu s-a mai apucat să închidă ușa.

Doamne sfinte, ce o mai fi și asta? Pe mesuțe, abureau fripturi și cartofi. Fetele o așteptau emoționate, gătite toate ca de sărbătoare. Iar pe patul ei, fel de fel de pachetele, ciorapi, o basma, niște teniși — o mulțime de daruri.

Fetele veniră rînd pe rînd la ea, o îmbrățișară, o sărutară, dar ea nu mai vedea nimic. Ochii îi înotau în lacrimi. Poate că nici cei de acasă nu s-ar fi bucurat mai mult decît fetele astea.

Și chiar în clipa aceea, cum stătea înconjurată de ele, Lenuța alcătui în gînd începutul unei scrisori pe care voia s-o trimită lui taică-său: „Dragă tată! Nu știu cum o fi în rai, că n-am umblat pe acolo, dar aici, în fabrică, este taman așa cum scrie în cărțile învățătoarei...“

O ÎNALTĂ APRECIERE A MUNCII CREATOARE

La Consiliul de Miniștri al R.P.R. a avut loc de curînd solemnitatea înmînării diplomelor, medaliilor și premiilor laureaților Premiului de Stat al R.P.R., pentru lucrări deosebit de valoroase în domeniul științei, tehnicii, literaturii și artei, realizate în anul 1954. În fotografia noastră, o parte dintre laureați, după înmînarea premiilor.

SCRIITORI și CĂRȚI

NOUL VOLUM DE POEZII AL LUI ERIK MAJTÉNYI

Ne-am obișnuit să-l numim pe Erik Majtényi un poet tânăr. Dacă adjectivul se referă la vârsta poetului și-i este potrivit, în poezie el a depășit de mult exuberanța inerentă tinereții. Majtényi este astăzi un poet matur, fără să fi pierdut însă avântul tinerească. Această maturitate caracterizează și noul său volum, în ale cărui poezii recunoaștem portretul tot mai nuanțat, mai convingător, mai autentic, al luptătorului comunist. Cred că nu greșesc afirmând că una din trăsăturile caracteristice ale poeziei lui Majtényi este tonul său pătimăș. Versurile sale sînt pătrunse de o forță arzătoare, care țîșnește din cea mai profundă convingere sufletească. E drept că această înaltă tensiune poetică este uneori exagerată, poate chiar nemotivată, dar în versurile sale noi se întîlnesc din ce în ce mai rar lozincăria goală și emfaza gratuită, greșeli frecvente în poeziile sale mai vechi.

Din noul volum m-au frapat în mod deosebit două trăsături, care relevă aspecte noi și variate în creația lui Majtényi.

Esențial pentru acest poet este profundul spirit de revoltă care străbate poezia sa. De aceea, în ea ne recunoaștem cu luptele, frământările și bucuriile noastre. Iată, de pildă, poezia „Pe drum”, după care a fost intitulat volumul. Majtényi evocă o veche și înduioșătoare amintire, căreia îi contrapune realitatea imediată. Altfel cuprinde poezia. Dar conflictul „trecut-prezent” este înfățișat cu o asemenea forță dramatică și măiestrie, încît retrăim emoționați, împreună cu autorul, frumusețile zilelor prezente, de parcă le-am descoperi din nou.

Perioada vieții militare din timpul războiului trăiește în sufletul poetului ca amintirea coaptă a anilor de dinainte de eliberare, ca un simbol al vieții de odinioară. Chinuri, muncă istovitoare, lipsită de rost, cîte o duminică sterilă petrecută într-un oraș necunoscut, cu oameni străini și singurătate apăsătoare: „Povară a singurătății / după amiezilor stinghere / de sărbătoare și durere!... / O, fiecare ceas, mai greu / bătea un cui în pieptul meu, / iar

simțămîntu-nstrăinării / la pîndă sta în ceața serii... / Cu sufletul zdrobit de chin, / prin lume rătăceam străin”...

Acestui tablou plin de tristețe și neliniști i se contrapune imaginea vieții de astăzi. Poetul sosește în zilele noastre într-un oraș tot atît de străin ca și cel de altădată, dar acum pînă și pietonii necunoscuți i se par vechi cunoscuți. El așteaptă o nouă muncă la uzină. Dar printre noii lui tovarăși el se simte ca acasă. În iureșul amintirilor îi apare întreaga țară, evenimentele prin care a trecut în toila luptei comune, toate colțurile pe unde a colindat... Acum acestea îi sînt aproape: „Destinul de pribeag, departe, / prin alte țări s-a irosit! / Iar amintirile sînt moarte! / În țara mea n-am mai simțit / Străinătatea. Unde-ai fi / nu mai ești oaspe nepoftit.”

Socotesc că nu este necesar nici un fel de comentariu deosebit, pentru a se zisa în aceste rînduri sentimentele patriotice și bucuria tacită dar, în același timp, plină de jubilație, pe care i-o oferă poetului descoperirea patriei sale.

O altă poezie poartă titlul „În noaptea de revelație”. În noaptea de iarnă poetul se plimbă, sub stelele reci... O, înfînt, adîncă închisoare, / fără de margini, fără nici o vană!... / Doar beznă și tăcere-ngrozitoare / Care te strigă, parcă, și te cheamă.”

Gîndurile poetului rătăcesc sus, în spațiile cosmice, dar, fără de regret, ele se vor reîntoarce pe pămînt, chemate de marile bătălii ale omului: „Ești rece, infinit? Dar și pe glob / mai bîntuie cumplite geruri încă. / Ci gheața se topește strop cu strop, / Căldura vieții dată e să-nvingă!... / Căci veacurile moarte-nchise-n gheață / nu sting al lumii foc fără sfîrșit, / iar anii noștri dătători de viață / din zbor ne strigă veseli: bun găsit!” Această lirică profund contemplativă constituie încă o trăsătură caracteristică a poeziei lui Majtényi.

Contrastul exprimat cu îndrăzneală și vigoare, și îmbinat cu prospețimea ideii, împrumută versului forță și intensitate. Ne frapează patosul idealurilor mărețe, patosul par-tinității, care izvorăsc

din unitatea marilor înfăptuiri și marilor visuri.

Cum mult curaj, poetul scoate la iveală frumusețile surprinzătoare ale vieții sufletești a comunistilor, redînd complexitatea ei din punct de vedere ideologic și sentimental și făurind unul din documentele lirice ale umanismului, însutit prin noile sale țeluri și înobilat prin măreția ideilor sale

...Firește că volumul e multicolor și bogat. Ar trebui pomenite și poeziile de luptă pentru pace, precum și satirele, epigramele și pasteurile lui Majtényi, ca și atîtea alte aspecte ale poeziei sale în plină evoluție și ale cărei mijloace se îmbogățesc din ce în ce mai mult.

Szász JÁNOS

AMINTIREA LUI JACK LONDON

de Mihnea GHEORGHIU

Anul ce începe dă cititorilor lui Jack London prilejul unei aniversări de atecuoasă aducere aminte; se împlinesc, la 12 ianuarie, 80 de ani de la nașterea acestui mare scriitor de peste ocean, mort istovit de muncă, în toamna anului zbuciumat 1916, cînd împlinise abia patruzeci de ani.

Despre Jack London există îndeobște o imagine deformată de lectura parțială; fiindcă păstrăm adînc întipărite în minte mai ales chipurile desprinse de palpitanțele peripeții povestite în „Chemarea pustiului”, „Colț alb”, „Lupul de mare” sau în nuvelele „Din mările sudului”. Dacă cercetăm principalele date biografice furnizate de editurile americane ce s-au îmbogățit din celebritatea lui, mai aflăm că: era copil din flori; a cîștigat un milion de dolari, pe care i-a risipit pînă la ultimul cent; a fost admirat de Anatole France și studiat de „cei mai de seamă istorici literari ai națiunii sale” și că, probabil, s-a sinucis muncind. Nimic din drama celui care a fost „pri-

mul și cel mai bun scriitor proletar al Americii”, cum îl caracterizează astăzi presa muncitorească în țara lui. Spirit agitat, veșnic vagabond, iubind cu patimă viața simplă, liberă și curajoasă a oamenilor nordului sau a corăbierilor, London a fost el însuși victima febrei „goane după aur”, pe care a zgrăvit-o cu un neasemuit talent, trăind multă vreme viața nefericitilor goniți de mizerie spre o căpătuială iluzorie. Lenin a apreciat cu multă căldură optimismul cutezător al unuia dintre eroii lui aspri, în luptă cu vitregia unei naturi sălbatică, în mijlocul căreia e alungat de o societate nu mai puțin sălbatică.

Să ne amintim că Jack London, adăpat la izvoarele materialismului, cititor asiduă al lui Marx și Engels, a dat, printre cele cincizeci de scrieri ale sale, cîteva dintre cele mai bune romane și eseuri pe care le-a produs literatura progresistă americană. E de ajuns să enumerăm: „Oamenii din abis” (acel tablou impresionant al vieții din slums-uri (cartierele periferice londoneze), „Războiul claselor” (studiu de politică economică, scris în perioada primei revoluții ruse), „Călcîiul de fier” (1907), capodopera sa, romanul care

dă în vileag începuturile fascismului în S.U.A., „Drumul” (tablou al vieții din închisorile americane), „Martin Eden”, romanul autobiografic binecunoscut, în care un muncitor conștient denunță putrefacția lumii burgheze, și, în sfîrșit, „Revoluție” și „Forța celui puternic”, lucrări pline de o nefermărită încredere în viitorul clasei muncitoare.

Criticînd cu înverșunare plutocrația americană, Jack London s-a rupt cu desăvîrșire de mediul burghez în care avusese succese „ca vînzător de creier”, cum obișnuia să spună, întorcîndu-se în mijlocul poporului din care se ridicase, ca să-l ajute în lupta pornită. Primul război mondial, care avea să se sfîrșească cu cea mai mare victorie a proletariatului mondial, l-a găsit în plină activitate de apărător al „temeliilor edificiului” lumii noi. Notă atunci, în cunoscuta-i autobiografie, cu o remarcabilă clarviziune: „vom curăța locul întîi, de morții aceștia neîngropați, de egoismul și utilitarismul acesta monstruos... apoi vom construi o casă nouă pentru umanitate, luminoasă și sănătoasă... Aceștia sînt convingerile mele. Salut apropierea timpului cînd omul va fi copt pentru ceva nou, mai valabil, mai înalt”.

Amintirea lui Jack London, în zilele aniversării lui, ne e cu atît mai scumpă, cu cît moștenirea lui e mai direct legată de zilele vieții noastre.

Din vitrinele librărilor

Tudor Arghezi
1907
CICERONE THEODORESCU
Versuri alese
Dunăre, Dunăre
A.G. GUZIAVICIU
DREPTATEA

A VII-a ediție a Jocurilor Olimpice de iarnă se va desfășura în Italia, la Cortina d'Ampezzo, o localitate bine cunoscută pentru condițiile naturale minunate pe care le oferă practicării sporturilor de iarnă, situată la poalele impunătorilor Dolomiți, la o altitudine de 1224 m, și deservită de o adevărată rețea de linii de teleferice.

În această localitate, s-au desfășurat adesea competiții internaționale. Prima asemenea competiție a avut loc în anul 1927: campionatele mondiale de schi (probe nordice). Au urmat apoi, în 1928, Jocurile Universitare de iarnă și în 1932, campionatele mondiale de schi (probe alpine). În 1937 Cortina a găzduit campionatele lumii de bob 2 persoane și, în 1939, cele de bob 4 persoane. Din nou, în 1941, au avut loc aici campionatele mondiale de schi, iar în 1950 Cortina a fost locul de disputare al campionatelor mondiale de bob 2 și 4 persoane.

Jocurile Olimpice de iarnă, care vor avea loc în curând la Cortina, vor întrece sub raportul numărului de participanți toate celelalte ediții.

În privința hocheiului, lumea sportivă așteaptă cu nerăbdare turneul olimpic, care va tranșa rivalitatea existentă pentru supremația în hocheiul mondial. Cele două protagoniste ale disputei vor fi echipele U.R.S.S. și Canadei, care vor urmări, una să confirme succesul din acest an (Canada), iar cealaltă să-l reediteze pe cel din anul trecut (U.R.S.S.). Dar ambele formații vor trebui să răspundă asaltului deosebit de impetuos al unor echipe care „vin”. Este cazul cehoslovacilor, foști campioni ai Europei, care — după rezultatele înregistrate la acest început de sezon — par hotărâte să-și recucerească titlul.

își așteaptă oaspetii

Patinatorii de viteză vor avea și ei de tranșat rivalitatea care a început să existe de anul trecut, când suedezul Sigge Eriksson a devenit campion absolut al lumii și al Europei. Acum, dornici de a se prezenta cât mai bine pregătiți la startul probelor din cadrul Olimpiadei — la care vor concura pentru prima dată — patinatorii sovietici se antrenează pe gheața albastră a patinoarului din Alma-Ata.

În ziarele occidentale, s-au formulat unele păreri asupra timpurilor realizate de patinatorii sovietici, pe patinoarul de la Alma-Ata, timpuri care constituie recorduri mondiale. Se spunea că acestea au fost posibile,

deoarece la Alma-Ata gheața ar fi... „neobișnuită”. Acum câteva săptămâni Silkov a spulberat aceste afirmații, realizând, pe patinoarul de la Cortina, 41 secunde pe 500 m — la numai o zecime de recordul mondial!

La patinaj artistic disputa va fi mai puțin strinsă între europeni. Ei vor avea de susținut asaltul patinatorilor de peste ocean. Într-adevăr, la ultimele olimpiade aceștia au cucerit mai toate titlurile puse în joc și, mai ales, cele individuale. Este greu de crezut că tânărul campion european Allain Gilette (Franța), în vîrstă de numai 16 ani, va reuși să facă față rutinei concurenților din Canada și S.U.A. Dar cam-

pionii europeni la perechi, cuplul Lazlo și Mariane Nagy (R.P.U.), sînt susceptibili de a dobîndi titlul pe lângă care „au trecut” de două ori pînă acum.

La bob întrecerea va fi mai spectaculoasă ca niciodată. La cele două categorii și-au anunțat participarea o serie de concurenți care nu au fost văzuți prea des în concursurile internaționale din ultimii ani. Boberii din R.F.G., care dețin titlurile cucerite la Oslo, vor trebui să înfrunte echipe care vor avea, fără îndoială, un cuvînt greu de spus în lupta pentru medaliile de aur. Nici reprezentanții noștri nu vor lipsi din rîndul acestor echipe. Sportivii din țara noas-

tră au mai concurat pe pîrtia de la Cortina, la Campionatele mondiale din 1939. Această pîrtie — care este una din cele mai dificile din Europa — va supune pe concurenți unui examen pe care numai așii îl vor absolvi. Ea are o lungime de 1700 m, 16 viraje și o înclinare maximă de 12 grade față de o diferență de nivel de 165 m.

Și acum, cîteva cuvinte despre întrecerile pentru medaliile de aur la schi. La probele alpine, apariția lui Zeno Colo părea că va aduce pe primul plan o nouă școală de schi, cea italiană. Dar marele campion nu a fost urmat în performanțele lui de nici unul dintre cocchierii săi. Acest lucru a permis unei echipe — cea a Austriei — și unui mare campion — Stein Eriksen (Norvegia) — să se ridice pe treptele cele mai înalte ale ierarhiei schiului mondial. Într-adevăr, în ultimii trei ani, clasamentele curselor de schi la care nu participa Stein Eriksen aveau, în general, pe primele patru locuri pe concurenții austriaci. Iar dacă norvegianul lua parte la cursă, în 95% din cazuri el era cîștigătorul întrecerii.

În probele de fond schiorii sovietici au concurat anul trecut pentru prima dată la campionatele lumii și au obținut nu numai toate titlurile feminine, dar și două din cele cinci masculine. Pentru prima dată în istoria schiului, ziaristii au trecut în dreptul cîștigătorului unei probe de fond din campionatul mondial, și altă țară, afară de Norvegia, Suedia și Finlanda.

Oricare va fi rezultatul sportiv al Jocurilor Olimpice de iarnă, deasupra importanței lui se situează aportul pe care sportivii participanți îl vor aduce la întărirea prieteniei și păcii între popoare, idee care a stat și stă la baza jocurilor olimpice din zilele noastre.

Alex. HOROVEANU

◀ O fotografie istorică. Primul concurs de schi (1901), avînd ca participanți locuitorii ai Cortinei.

↓ Patinoarul de la Cortina d'Ampezzo, pe care vor avea loc meciurile de hochei și întrecerile de patinaj viteză și patinaj artistic.

STEJARUL

SI

IEDERA

de Ata SALIH

poet al poporului din R.S.S. Turcmenă

Din rădăcini adânci, înalt, spre cer,
Crescuse un stejar în câmp, stingher.
Un bob de iederă agățătoare,
Un loc ferit de arșiți și viștoare,
La poala lui găsi să se ascundă,
Și-apoi, timid, își scoase-nfția frunză.
Curînd, pe trunchi încolăcindu-și vrejul,
Iedera-n vîrl și-a cocoșat virtejul.
Și obosită doar de prueta
Se-opri la un taitas, pe îndelete:
— Hal, rogu-te, aici cît voi rămîne,
Să-mi povestești din viața ta, bătrîne!
— Da! Sînt bătrîn! — grăi sfătos stejarul.
E mult de cînd serbat-am cefenarul!
— Adevărat? Atunci să se măsoare
Cu mine-n lume nimeni nu-l în stare!
Eu, într-o lună, am crescut cît tine!
Să-mi dai cînstire deci mi se cuvîne!
Pînă la nouri am să mă ridic!
Vei fi pe lingă mine un pitic!
Stejaru-atunci foșni: — De n-aș fi eu,
Să crești spre înălțimi și-ar fi cam greu!
— Ce spuți? — se înfote căfărătoarea,
Simțînd în toți cîrcelii indignarea.
Nu vezi? Îi-e coaja numai crăpăturil!
N-auzi cum pîrîi din încheieturi?
De nu te-aș strînge cu inele-sute,
Cum fără cercuri se desface-o bute,
Te-ai prăbuși în jăndări și fărțmel
Curînd ai deveni culcuș de rîmel
Și te mai lauzi că m-ajuci pe mine?!
Rușine, păcătos bătrîn, rușine!

Și vînd să și pornească spre înalt,
Cîrcelii și-a desprins în primul salt.
Dar, ne-nfîlnînd o creangă să se-anine,
Ei se plecără, palizi de rușine.

Și iedera, crescînd acum în jos,
Se închina stejarului sfătos.

Adaptare de S. SILVAN

(Din „Krokodil”)

DEZLEGĂRILE JOCURILOR DISTRACTIVE APĂRUTE ÎN NUMĂRUL TRECUT

„DE ANUL NOU”

ORIZONTAL: 1) Bine — Scriitor. 2) Inavator — Mapă. 3) Rîdicol — Boxer. 4) Om — Dafin — Bard. 5) Cameră — Ușită. 6) R — Ani — L — Flotă. 7) Acut — Pașă — Rid. 8) Tarite — Aia — Ee. 9) M — Artar — Ts — C. 10) Spațiu — Emotiv. 11) Cic — Onu — Amică. 12) Horă — Ilic — Mat. 13) Îndălțime — Lașă. **VERTICAL:** 1) Birocrat — Șchi. 2) Inimă — Campion. 3) Nod — Maur — Acră. 4) Evidențiat — Al. 5) Acari — Trio — A. 6) Ștofă — Petuni. 7) Coli — La — A — Ulm. 8) RR — Nu — Sara — le. 9) I — B — Sfat — Mac. 10) Imobil — Atom — L. 11) Taxator — Știma. 12) Operație — Icas. 13) Rară — Adecvat.

VERSURI ASCUNSE

Căzuse Lermontov la vîrsta mea: / Pe cerul poeziei arde-o stea / Și Petofi se

prăbuși în luptă: / Dar cîntecule lui și ostăzi luptă... / „La vîrsta mea”.

DESENE... ÎNCRUCIȘATE.

ORIZONTAL: 1) Cocor. 2) Paleta. 3) Samar. 4) Asin — La. 5) Lan — Tas. 6) Ar — Cort. 7) Țipar — R. 8) A — Oighe. **VERTICAL:** 1) Salată, 2) Păsări. 3) Cămin — Pa. 4) Olan — Cai. 5) Cer — Tors. 6) Oțetar — T. 7) Re — Aste.

„SILUETE”: 1) Mihai Viteazul. 2) Petru cel Mare. 3) Ion Vodă cel Cumplit.

CRITOGRAFIE LITERARĂ (7.2.2.5.3) Fiecare om la locul sîu (Roman de V. Dudintev) (Fiecare om la-l-o-cu-l-s-au).

BIVERB (5,7) Marea Marmara (Măr-a-o-măr măr-a)

„IARNA ÎN SILABE”

ORIZONTAL: 1) Zăpadă — Vijelie — Viscoli. 2) Reținut — For — Roză — Pîrtie — A. 3) Sena — Iarnatic — Iar-

ORIZONTAL: 1) Corner — Fundaș la „Minerul”-Petroșani. 2) 100 m, 200 m, 800 m, 5.000 m plat — Echipa campioană la fotbal în 1954. 3) Echipă belgiană de fotbal, învinsă de „Dinamo”-București cu 3-2. 4) Razant cu plasa — Campion — Boxer din echipa C.C.A., fost campion național. 5) Celebru atlet sovietic, recordman mondial la alergările de mare fond (K=C) — Echipă de fotbal din Leningrad, de care „Locomotiva”-București a dispus cu 1-0. 6) Parte a corpului — Echipă de fotbal cehoslovacă, finalistă în Cupa Europei Centrale. 7) Una din cele mai grele probe atletice — Conjuncție. 8) Loc de... odihnă pentru mîngie — În întrebare — Punct înscris. 9) Uniune! — Fotbalist din echipa R.P.R. 10) Interjecție de mirare — Piesă din echipamentul sportivului. 11) Cunoscut motociclist — ...Horne, arbitru olandez de fotbal — Acest. 12) Conduc acatul — Primește.

VERTICAL: 1) Piesă în jocul de șah — Jucătorii echipei de fotbal „Dinamo”-București. 2) Cel mai bun realizator al echipei „Locomotiva”-București — Vestit șahist, autorul unei apărări ce-l poartă numele. 3) Pentru obținerea unor rezultate favorabile, este necesară una cit mai bună între compartimente — Măsura lui Cuza. 4) Tirul spre poartă — Teren pentru Toma Reiter — A vui. 5) Gene! — Atacant la „Avîntul”-Reghin. 6) A nu nimeri poarta — Literă grecească — Locotenent. 7) Una din cele mai bune înătătoare din țara noastră — Fotbalist la C.C.A. 8) După sute — Pronume — Extremă la „Știința”-Timișoara. 9) ...Grosu, cunoscută săritoare în lungime — Șase. 10) Ne-a învins cu 4-1 în

na — Există. 4) Ninge — Tatua — Mata — Ataca. 5) Aria — Ra — Baroc — Lapoviță. 6) No — Laminat — Ter — Alei — Sare. 7) Timp — Așa — Palermo — Calorifer. 8) Trocar — Cîrîv — Ni — Meta — Pală — Tîl. 9) leși — Barometru — Teta — Co — Spor. 10) Ne — Ianuarie — Fărămîtur.

VERTICAL: 1) Zare — Senin — Anotimp — Troiene. 2) Patina — Gerilă — Acar — Si — la. 3) Dănuț — Ierta — Emisă — Cri — Banu. 4) Vișor — Natura — Nă — Pavat — R. — A. 5) Jeratic — Abate — Ler — Nimeri. 6) Liza — Iarmaroc — Termometru — E. 7) Epir — Natală — Acățate — Fa. 8) Visa — Țis — A — Polei — Lopată — Ra. 9) Coexistă — Visa — Ri — Iacom. 10) Li — Atent — Cătare — Feril — Sporturi.

POLINDROM: Fotop. BARIOTROP: Veselă — Veselă. METAGRAMĂ: Praça — Fragg. ANAGRAMĂ: Clarinet. ANAGRAMĂ: Operetă. MONOVBEB (5 — 10) Silabisire (Si la b i: sire) MONOVBEB (5 — 8) Alunecug.

SĂ RECTIFICĂM EROAREA: răs-turnînd-o $6 \times 699 = 1008 \ 8001 = 889 \times 9$.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	O	L	T	K	O	M	O	S	A	N	
2	A	L	E	R	G	A	R	I	U	T	A	
3	L	A	G	A	N	T	O	I	S	E	U	
4	R	A	S	Q	S	A	D	A	M			
5	C	U	T	Z	E	N	I	T				
6	A	W	M	A	U	H	C					
7	N	A	R	A	T	O	A	A	C	A		
8	L	A	S	A	E	B	G	O	L			
9	E	A	N	D	R	O	V	I	C	I		
10	O	H	O	A	T	R	E	F	O	D		
11	N	I	C	U	L	E	O	A	S	T		
12	I	N	A	I	N	I	A	S	I	A		

meciul susținut anul trecut — ...Andrei, cunoscut realizator al loviturilor libere de la distanțe mari. 11) La hipodrom — Ate! — Categorie în box (pl.). 12)

A seris „Tabăra în mun — Boxer care a făcut pa din combinata „Constr torul”, — „Voința”, în ca pionatul republican pe chipe.

REDAȚIA: BUCUREȘTI Casa Poștală 7
Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR

3 luni: 9 lei
6 luni: 18 lei
un an: 36 lei

Și colectivul fabricii „Gheorghe Doja” din Orașul Stalin, se străduiește să contribuie la mărirea producției de paste lăinoase, care, conform directivelor celui de-al II-lea cincinal, va trebui să crească în 1956 cu 75% față de 1955. În fotografie: tinerele muncitoare Vilma Ciurlea și Rozalia Lebuș.

Fotografie de Alfred KAUFFMAN

FLACARA

Nr. 2 (75) -- 15 ianuarie 1956

Prețul 1.50 lei